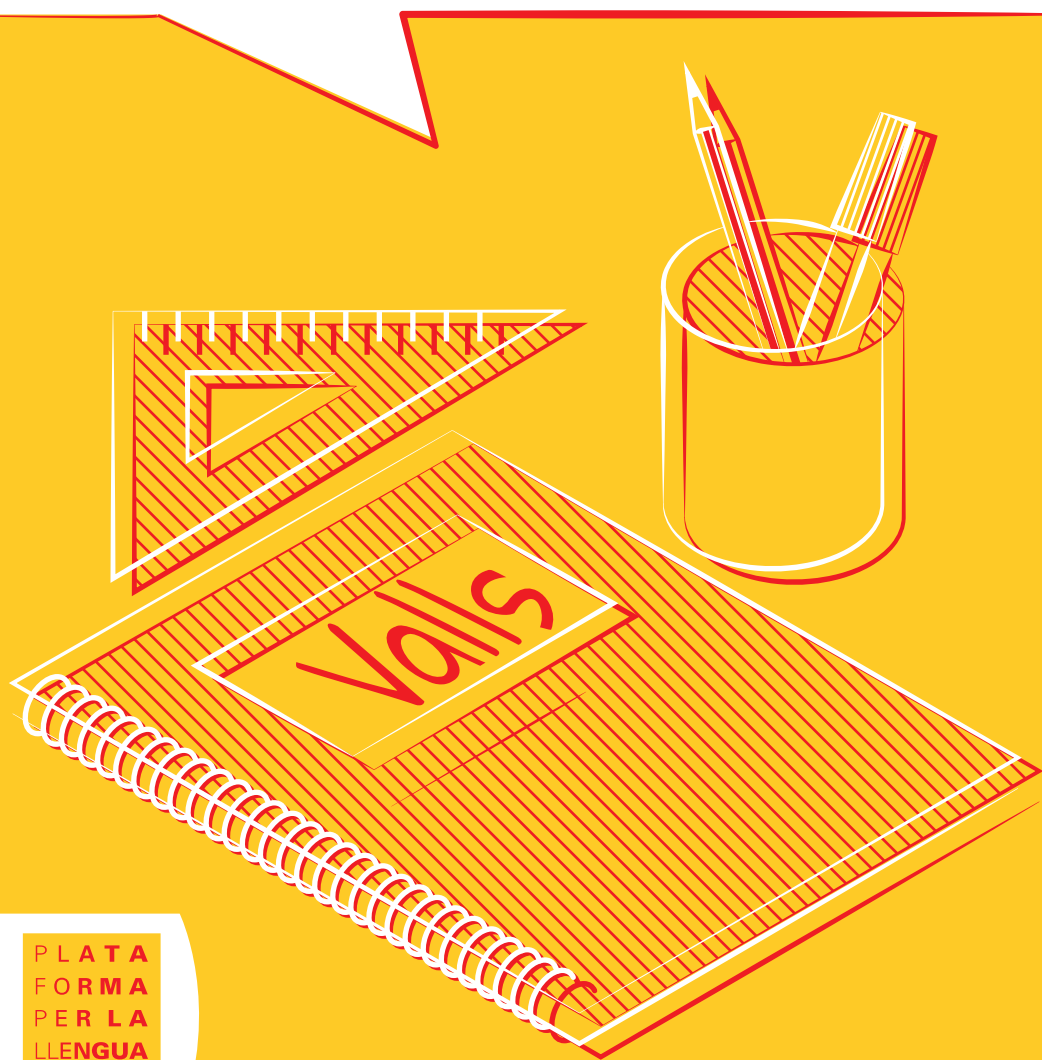

Estudi sociolingüístic als patis dels instituts públics de Valls

PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA

L'ONG del català

Estudi sociolingüístic als patis dels instituts públics de Valls

Introducció	6
1 Metodologia	8
1.1 Qüestionari per enquesta	8
1.2 Observació no participant	10
1.3 Tècniques estadístiques utilitzades	13
2 Context de Valls i l'Alt Camp	14
2.1 Evolució demogràfica de Valls i l'Alt Camp	14
2.2 Situació sociolingüística a Valls i l'Alt Camp	16
2.3 Situació econòmica a Valls i l'Alt Camp	21
2.4 Conclusió	24
3 Realitat sociolingüística als instituts de Valls	25
3.1 Origen geogràfic	25
3.2 Lloc de residència	27
3.3 Llengua inicial	28
3.4 Usos lingüístics	30
3.5 Llengua inicial i usos lingüístics	31

4 Llengua de les converses entre els alumnes	33
4.1 Segons els cicles educatius	34
4.2 Segons els nombre de participants	36
4.3 Segons els sexe	37
5 Consum audiovisual i llengua	38
5.1 Consum de televisió i plataformes digitals	38
5.1.1 Plataformes d'audiovisual en línia	38
5.1.2 Televisió	41
5.2 Consum de xarxes socials i anàlisi lingüística	43
5.2.1 TikTok	45
5.2.2 Instagram	47
5.2.3 Youtube	49
Conclusions	52
Annex	56
Bibliografia	68

Introducció

El 2019 la Plataforma per la Llengua ja va alertar que la situació era força precària per a l'ús del català entre el jovent quan va treure a la llum l'*Estudi sociolingüístic als patis d'escoles i instituts de zones urbanes de Catalunya*, en què es palesava una situació força precària per a l'ús del català entre el jovent, atès que es baixava del 35 % de converses en aquesta llengua a la primària al 14,6 % a la secundària. Aquestes dades certament són esfereïdores perquè revelen una anomalia en una franja d'edat concreta, en què, per raons diverses i no del tot clares encara, es marca una tendència decantada cap al castellà, i el català resta en segon pla i relegat a l'àmbit estrictament acadèmic (si s'escau, malauradament).

L'estudi també revelava que la situació era força diferent segons les característiques del territori, d'acord amb l'ambient sociolingüístic que es podia pressuposar a partir dels coneixements del català. Ja sabem que Catalunya és diversa i que, sobretot als municipis grans, hi ha moltes desigualtats entre la població per diversos factors, un dels quals és, evidentment, la llengua i el coneixement que se'n té. I, només en cas que se'n tingui, aleshores hi pot haver ús. Un dels focus de l'extensió del coneixement i l'ús de la llengua, d'una importància cabdal, és l'escola. De fet, és l'àmbit en què el català té, a priori, més bona projecció. Però aquestes dades ens indiquen just la contrària. És més, en territoris més aviat catalanoparlants, als patis la partida també la guanya el castellà, d'acord amb l'estudi esmentat. Com és possible que hàgim arribat a aquest extrem?

Per resoldre aquesta qüestió caldria fer més estudis com el del 2019, i de tota mena. En la ciència de la sociolingüística calen estudis i assajos per, d'una banda, saber en quin estat de salut es troba la llengua i, d'una altra, detectar les causes de possibles anomalies. A partir de la investigació, podem idear mesures per revertir una situació desfavorable per a la nostra llengua. Però abans hem de saber quina situació tenim. Altrament, anem a les palpentes i com més va més espais d'ús perdem. I, un cop s'han perdut, és molt difícil de fer-los reviure. És com amb el canvi climàtic, hi ha situacions que són irreversibles i cal estar alerta per evitar-les.

Sent conscients d'això, i amb la voluntat de continuar posant el termòmetre de la llengua allà on fa falta, hem elaborat aquest informe, que reflecteix la situació del català entre el jovent dels instituts públics de Valls. Hem posat l'accent en els usos informals de la llengua

en aquesta franja d'edat, és a dir, hem volgut determinar en quina proporció es donen les tries lingüístiques als espais en què l'alumnat és més espontani, perquè ens ha interessat saber en quina llengua se socialitza realment. També ha estat de gran interès relacionar aquests usos informals amb el context en què es donen.

Per aquest motiu, l'estudi es divideix en tres parts: a la primera, analitzem la situació tant de Valls com de la comarca de l'Alt Camp des d'un punt de vista demogràfic, sociolingüístic i socioeconòmic. A la segona part, per tal de conèixer el context dels alumnes dels instituts públics de la ciutat, presentem les principals dades d'una enquesta feta a una mostra representativa dels alumnes objecte d'estudi. Per acabar, presentem les dades obtingudes mitjançant la tècnica de l'observació no participant, dels usos lingüístics en les converses a les entrades, patis i sortides dels instituts.

Aquest estudi no seria possible sense la inquietud de l'ajuntament d'aquest municipi, que ha detectat un possible problema i primer de tot, pas a pas, ha volgut saber quina era la situació exacta. La hipòtesi de partida ha estat que el català va de reculada en aquest racó de Catalunya, que es caracteritza per ser més aviat catalanoparlant, allò que més avall anomenem CLA alta. Aquesta anomalia, ja es va detectar a l'estudi del 2019, i ja us avancem que els resultats del que teniu a les mans també van en la mateixa línia.

Certament, que la presència del castellà sigui molt més alta que la del català en una zona en què aquesta segona llengua, suposadament, és la més estesa, i que aquesta situació es doni en les generacions més joves, és un fet alarmant i sobre el qual cal actuar urgentment i amb determinació. Cal tenir present que l'alumnat a què fa referència aquest estudi prové de tota la comarca de l'Alt Camp, atès que Valls desenvolupa una funció de capital en l'àmbit educatiu —entre d'altres—, per la qual cosa parlem d'una situació sociolingüística no solament de Valls, sinó de tota la comarca.

Així doncs, agraïm la determinació de l'Ajuntament de Valls per, d'una banda, admetre que hi ha un problema en l'ús del català en el jovent i, de l'altra, voler dedicar-hi recursos per posar-hi remei. Alhora, per decidir-se a fer-ho de la millor manera: tenint primer de tot una radiografia clara i nítida. A partir d'aquí, caldrà ser imaginatius i dissenyar mesures de planificació lingüística per resoldre aquesta anomalia. En efecte, no és una tasca fàcil i un sol municipi no té la clau de tot, sinó que cal que com a país i com a comunitat lingüística posem fil a l'agulla per millorar l'ecosistema del català en aquest món tan globalitzat del segle XXI en què vivim. Per tant, us animem a tothom a qui hagi arribat aquest estudi a seguir l'exemple de l'ajuntament vallenc.

1. Metodologia

Per tal d'elaborar l'estudi sobre els usos lingüístics de l'alumnat dels tres instituts públics de Valls s'han utilitzat dues metodologies diferents: en primer lloc, els centres educatius van fer arribar una enquesta a tot l'alumnat i, en segon lloc, s'ha seguit una metodologia d'observació no participant de les converses entre els alumnes dels tres instituts públics.

1.1. Qüestionari per enquesta

Les dades han estat obtingudes a partir d'un qüestionari que els mateixos centres van facilitar a tots els estudiants. En aquesta enquesta es feia un seguit de preguntes en relació amb els usos del temps lliure i del consum cultural dels joves i s'hi afegien preguntes respecte de la llengua inicial¹ els usos lingüístics², i les principals preguntes sociodemogràfiques: sexe, edat, lloc de naixement i lloc de naixement dels pares. Cal subratllar també que l'enquesta no era exclusivament d'usos lingüístics, sinó que el contingut de les preguntes era essencialment sobre l'ús de les xarxes socials, per tal de veure quina era la presència del català en aquest àmbit (vegeu l'enquesta completa a l'annex).

Si bé aquesta enquesta no ha estat resposta per tot l'alumnat, hi ha una mostra estadísticament significativa, que ens permet fer una anàlisi acurada de la realitat sociolingüística dels estudiants. El nombre de respostes que s'han obtingut de les enquestes és el que s'especifica a la taula 1:

¹ La pregunta que s'hi formulava era: "Quina va ser la primera llengua que vas parlar a casa, quan eres petit?", amb quatre opcions de resposta: "Català", "Català i castellà", "Castellà" i "Altres llengües". Aquesta formulació és la mateixa que s'utilitza en les principals enquestes sociolingüístiques de Catalunya.

² Es preguntava als alumnes si, en el dia a dia utilitzaven el català i el castellà sempre, molt, ocasionalment, poc o mai.

Taula 1. Nombre de respostes al qüestionari

Institut	Cicle	Nombre d'alumnes	Nombre de respostes	% de respostes
Jaume Huguet	1r cicle	237	95	40
	2n cicle	172	75	44
	Batxillerat	103	47	46
	Cicles formatius	392	47	12
Narcís Oller	1r cicle	253	135	53
	2n cicle	244	207	85
	Batxillerat	284	100	35
	Cicles formatius	164	23	14
Serra de Miramar	1r cicle	191	74	39
	2n cicle	188	86	46
	Batxillerat	94	9	10
TOTAL		2.322	898	39

Font: Elaboració pròpia

Hem obtingut resposta del 39 % dels alumnes dels tres instituts públics de Valls³, tot i que hi ha diferències segons l'institut i el cicle educatiu. Per aquest motiu, i per tal d'evitar possibles biaixos causats per la presència de grups sobrerrepresentats, s'han ponderat els resultats (vegeu els apartats 3 i 5) amb els criteris de cicle educatiu i institut.

³ El marge d'error d'aquesta mostra és de $\pm 2,56\%$ amb un nivell de confiança del 95% i $p/q=0,5$.

1.2. Observació no participant

Tal com hem explicat a la introducció, l'objectiu d'aquest estudi és conèixer quins són els usos lingüístics en els contextos informals als instituts públics de Valls. Si bé les dades de l'enquesta ens donen informació respecte dels usos lingüístics dels alumnes, com que es tracta d'usos declarats, no descriuen la realitat d'una forma acurada, sinó que tan sols donen una petita aproximació dels comportaments dels alumnes segons les seves característiques sociodemogràfiques i sociolingüístiques.

Per tal de conèixer els usos lingüístics reals hem dut a terme un mesurament de les converses entre els alumnes mitjançant la metodologia de l'observació no participant. Aquesta metodologia ha estat desenvolupada pel centre d'investigació basc Soziolinguistika Klusterra. Des de l'any 2006, aquest grup ha mesurat l'ús del basc mitjançant l'observació al carrer, llocs de treball i patis escolars posant, com a objecte d'investigació, les converses⁴.

Aquest mesurament té com a gran avantatge el fet de poder obtenir una fotografia molt més ajustada de la realitat que s'estudia, sense que hi interfereixin les possibles percepcions esbiaixades de l'objecte d'estudi, com podria passar en un estudi amb enquestes i prou. Com que l'objectiu d'aquest estudi és conèixer quines són les llengües més utilitzades en els contextos informals entre els joves vallencs, hem cregut que aquesta metodologia és la més adequada.

La gran innovació de Soziolinguistika Klusterra respecte del mesurament mitjançant l'observació no participant ha estat la creació d'una metodologia pròpia per al càlcul estadístic dels marges d'error i el mostreig necessari per tal de crear mostres representatives a partir de les observacions de converses. En l'article "Zuzeneko behaketaz hizkuntzaerabilera neurtzeko metodologiaren eredu matematikoa" de Yosu Yurramendi i Olatz Altuna (2009)⁵ s'exposen en detall les fórmules estadístiques i els càlculs matemàtics.

A mode de resum, la proposta de mostreig calcula el nombre de converses necessàries per tenir una mostra representativa a partir de tres factors: el total de la població (en el nostre cas, el nombre d'alumnes en cada cicle educatiu i escola), el percentatge de parlants

⁴ Les recerques del Soziolinguistika Klusterra es poden consultar al web <www.soziolinguistika.eus> on podem trobar estudis basats en el mesurament dels usos lingüístics en les converses als patis d'escola (<<https://ja.cat/Jf9pi>>) o al carrer (<<https://ja.cat/6iGe8>>).

⁵ Es pot consultar en aquest enllaç: <<http://www.soziolinguistika.org/files/txostena.pdf>>

potencials de català i de castellà, basat en la competència lingüística (en el nostre cas, es tracta d'un 100 % dels alumnes) i la mitjana de participants en les converses (que segons els càlculs és de 2,6 persones, que també serveix per a la nostra anàlisi, amb una mitjana de 2,68 participants). Tenint en compte aquests elements, Soziolinguistika Klusterra ha creat una calculadora al seu lloc web per calcular la mostra de converses necessàries⁶.

La metodologia de l'observació no participant ha estat llargament feta servir en recerques en diferents disciplines científiques com la sociologia i l'antropologia. Fruit d'aquesta experiència, alguns autors com el sociolingüista William Labov⁷ expliquen la importància de fer servir la metodologia basada en l'observació d'incògnit, en què els subjectes de l'estudi no saben que són estudiats. Així s'evita caure en la "paradoxa de l'observador", és a dir, el fet que el subjecte d'estudi deixi d'actuar de manera natural pel fet de saber que l'observen.

En el cas dels estudiants dels centres de secundària de Valls, les observacions es van dur a terme durant cinc dies del primer trimestre del curs 2020-2021 i els investigadors van recollir les dades de totes les converses entre els alumnes a l'entrada a l'escola, a l'hora del pati i a la sortida⁸. A causa dels protocols per la Covid-19 i de la distribució en grups bombolla dels alumnes es podia saber quin era el cicle educatiu dels alumnes, i s'ha inclòs aquesta variable per tal de segmentar més acuradament les dades (vegeu l'apartat 4).

A l'hora de recollir les dades observades, els investigadors apuntaven la següent informació en un formulari en línia prèviament preparat:

- > Llengua de la conversa
- > Nombre de nois participants en la conversa
- > Nombre de noies participants en la conversa
- > Cicle educatiu dels participants en la conversa

⁶ Vegeu: <https://soziolinguistika.eus/es/proiektua/ahozko-erabilera-neurtzeko-metodoa-2/>

⁷ Labov, William. (1981). *Sociolinguistic patterns*. Filadèlfia: University of Pennsylvania Press.

⁸ Les observacions es van portar a la pràctica amb el vistiplau de les direccions dels centres, però amb el desconeixement de la resta del professorat, per tal de minimitzar biaixos en les dades derivats de la "paradoxa de l'observador".

Estudi sociolingüístic als patis dels instituts públics de Valls

Durant els cinc dies que va durar el treball de camp es van recollir 1.820 converses amb una afixació proporcional al nombre d'alumnes per cada cicle. En aquesta mostra no s'han tingut en compte ni els estudiants de cicles formatius de grau superior, en el cas del Jaume Huguet, ni els de grau mitjà del Narcís Oller, que feien horari de tarda. L'objecte d'aquest estudi era analitzar els usos lingüístics dels estudiants a les hores d'entrada, pati i sortida.

A la taula 2 es mostra el total de converses observades i el marge d'error de la mostra en cadascun dels cicles educatius i instituts, seguint la metodologia de Soziolinguistika Klusterra.

Taula 2. Mostra i marge d'error en les observacions

Institut	Cicle	Nombre d'estudiants	Converses recollides	Marge d'error (%)
Jaume Huguet	1r cicle	237	208	1,90
	2n cicle	172	163	2,14
	Batxillerat	103	105	2,67
	Cicles formatius	392	185	2,01
Narcís Oller	1r cicle	253	228	1,81
	2n cicle	244	231	1,80
	Batxillerat	284	268	1,67
Serra de Miramar	1r cicle	191	173	2,08
	2n cicle	188	173	2,08
	Batxillerat	94	86	2,95
TOTAL		2.158	1.820	0,64

Font: Elaboració pròpia

1.3. Tècniques estadístiques utilitzades

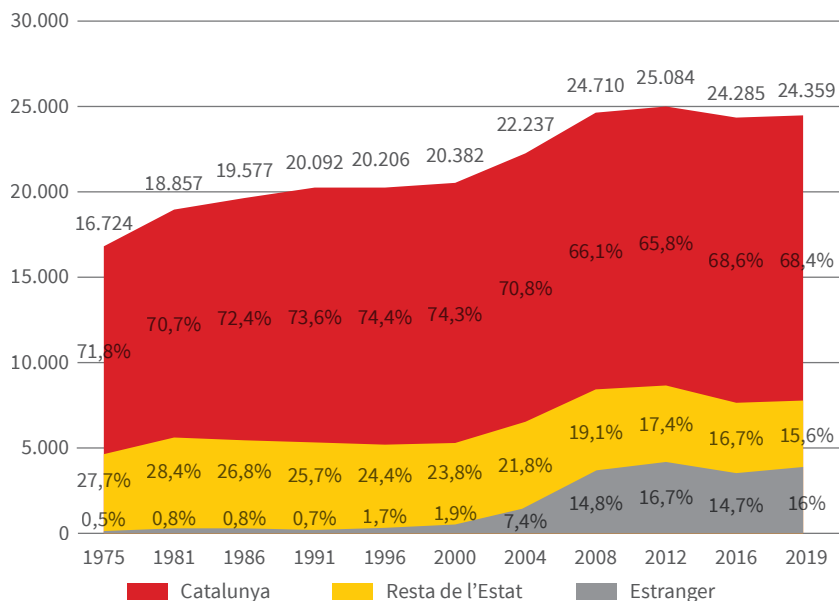
La part de l'enquesta és majoritàriament descriptiva, però en l'apartat referent a la llengua de les converses dels alumnes es relacionen les diferents variables estudiades (sexe, nombre de persones que participen en les converses, institut i cicles educatius) amb la llengua de les converses. Per tal de saber si hi ha diferències significatives entre les variables, fem servir l'estadístic khi quadrat, la tècnica més utilitzada en aquests casos, que mostra a partir de la mida de la mostra i la variació dels percentatges si les diferències que s'observen són estadísticament significatives. Per fer-ho, aquest estadístic mostra un percentatge i fixa que el límit per considerar que hi ha diferències estadísticament significatives és del 5 %.

2. Context de Valls i l'Alt Camp

2.1. Evolució demogràfica

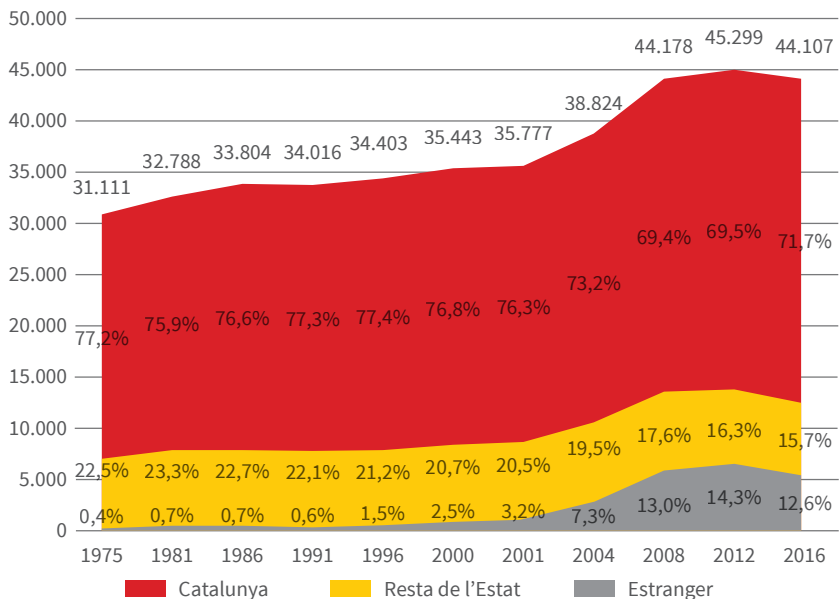
En les darreres dècades s'han produït molts canvis en l'estructura demogràfica de Catalunya, que han tingut un seguit d'implicacions en diferents àmbits socials, entre els quals el lingüístic. En aquest primer apartat analitzarem com ha canviat l'estructura demogràfica aquests darrers dinou anys a Valls (gràfic 1) i l'alt camp (gràfic 2).

Gràfic 1. Evolució de la població a Valls

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del padró continu (IDESCAT)

Gràfic 2. Evolució de la població a l'Alt Camp

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del padró continu (IDESCAT)

Tant l'Alt Camp com Valls han tingut una evolució similar, que es podria dividir en dues fases. La primera, fins a l'any 2012, en què la població va augmentar, perquè va passar dels 16.700 habitants (Valls) i 31.100 (Alt Camp) als 25.084 (Valls) i 45.299 (Alt Camp). Aquest creixement s'explica fonamentalment per l'arribada d'immigració de fora de l'Estat espanyol, que l'any 1975 representava menys de l'1 % de la població, el 2000 menys del 3 %, i que va augmentar fins al 16,8 % de la població a Valls i el 14,4 % a l'Alt Camp.

2.2. Situació sociolingüística

Per tal de saber quin és el context sociolingüístic tant de la ciutat de Valls com de la comarca de l'Alt Camp utilitzarem les dades que ens proporciona el cens lingüístic de l'any 2011, l'últim disponible. El cens lingüístic és, de fet, l'eina més utilitzada per descriure la situació sociolingüística d'un territori, com ho demostren, entre d'altres, els treballs de Vial i Vila (2003)⁹, Galindo (2000)¹⁰, Galindo i Vila (2009)¹¹ o la Plataforma per la Llengua (2019)¹² mateixa.

En tots aquests estudis s'ha utilitzat una variable anomenada condició lingüística ambiental (CLA), que ens distingeix les diferents zones segons el grau de presència del català a partir de la mitjana de les competències declarades, de manera que es pressuposa quin n'és l'ús social. En tots els estudis esmentats la CLA ens permet contextualitzar la situació sociolingüística d'un municipi o d'una secció censal respecte de la resta de territoris de l'entorn.

Per tal de saber quin és el context sociolingüístic de Valls i de l'Alt Camp, agruparem els valors de la CLA en tres categories: aquelles seccions censals amb un percentatge de la població que coneix el català més baix que la mitjana de Catalunya, que anomenem de *CLA baixa* i en què es pressuposa que la majoria de la població és castellanoparlant; les que tenen uns valors semblants als de la mitjana de Catalunya, que considerem de *CLA mitjana* i en què s'ha d'entendre que hi ha un cert equilibri de parlants de les dues llengües,

⁹ Vila, F. X.; Vial, S. (2003). "Models lingüístics escolars i usos entre iguals: alguns resultats des de Catalunya". Dins Perera, J. (ed.). *Plurilingüisme i educació: els reptes del segle XXI. Ensenyar llengües en la diversitat i per a la diversitat*. Barcelona: Institut de Ciències de l'Educació, Universitat de Barcelona. 207-226.

¹⁰ Galindo, M. (2000). *Les llengües a l'hora del pati. Usos lingüístics en les converses dels infants de primària a Catalunya*. 2005. Barcelona: Universitat de Barcelona. En línia a <<https://ja.cat/1JAF1>> [consulta: 09/04/2021].

¹¹ Galindo, M.; Vila, F. X. (2009). "Els factors explicatius dels usos lingüístics informals entre l'alumnat català: llengua inicial, xarxes socials, competència i llengua vehicular d'ensenyament". *Noves, SL: Revista de Sociolingüística*. Hivern de 2019. En línia a <<https://ja.cat/1JEhB>> (consulta: 09/04/2021)..

¹² Plataforma per la Llengua. (2019). "Estudi sociolingüístic als patis d'escoles i instituts en zones urbanes de Catalunya". Barcelona. En línia a <<https://ja.cat/t1Sog>> (consulta: 09/04/2021).

i aquelles amb una mitjana més alta que la de Catalunya, que anomenem de *CLA alta*, perquè hi pressuposem una majoria de catalanoparlants. A la taula 3 es pot observar quins han estat els criteris per construir el valor de la CLA.

Taula 3. Criteri per a l'establiment de la condició lingüística ambiental (CLA)

Categoria	Entendre	Parlar	Llegir	Escriure
Mitjana CAT*	95 %	73 %	78 %	55 %
Alta	+ de 97 %	+ de 78 %	+ de 83 %	+ de 60 %
Mitjana	Entre 97 % i 93 %	Entre 78 % i 68 %	Entre 83 % i 73 %	Entre 60 % i 50 %
Baixa	– de 93 %	– de 68 %	– de 73 %	– de 50 %

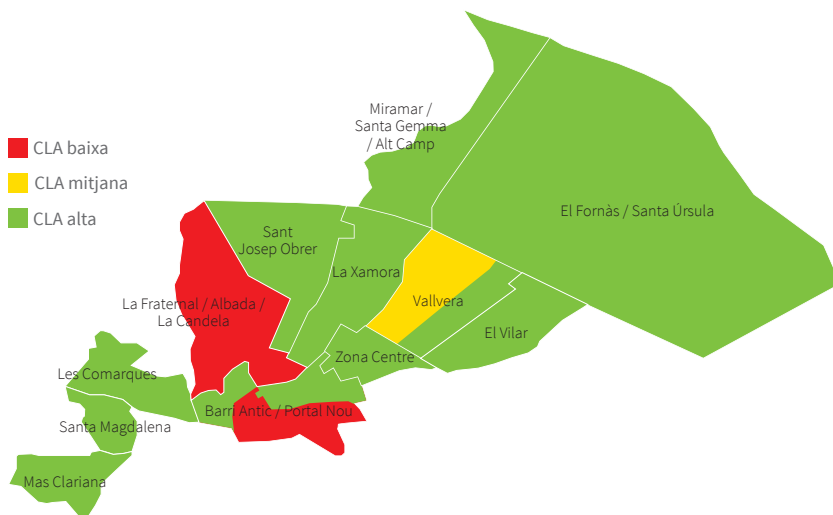
Font: Elaboració pròpia

* Aquesta mitjana és la que apareix al cens lingüístic del 2011, que és el valor en què ens hem basat per establir les categories de CLA. L'*Enquesta d'Usos Lingüístics de la Població* (EULP) del 2018, l'última disponible, dona uns percentatges lleugerament diferents, però hem fet servir la mitjana del cens lingüístic del 2011 per coherència amb el sistema.

Estudi sociolingüístic als patis dels instituts públics de Valls

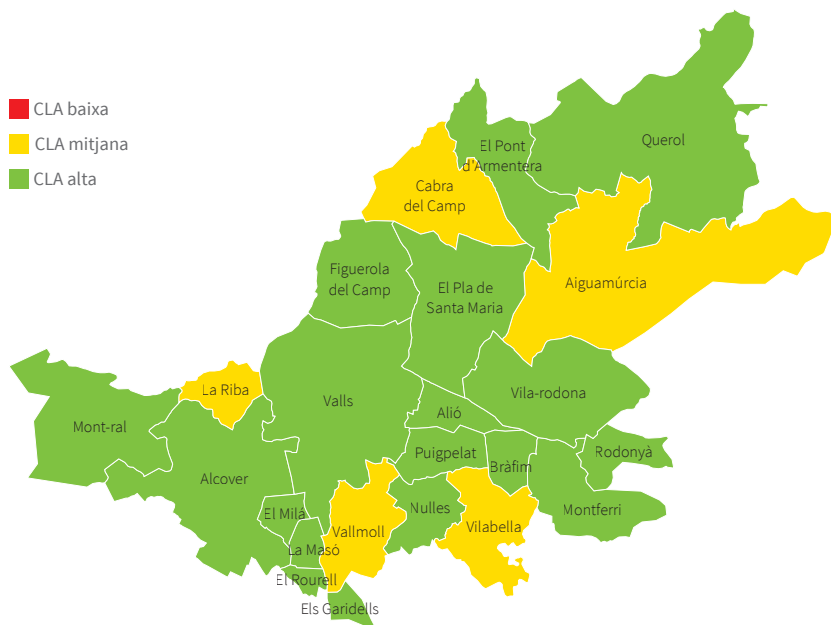
Al mapa 1 es pot observar quina és la situació sociolingüística de la ciutat de Valls (amb els valors de la CLA de les seccions censals agrupades en barris), i al mapa 2 la dels diferents municipis de la comarca de l'Alt Camp.

Mapa 1. CLA a Valls¹³

¹³ Al mapa de la ciutat de Valls no apareixen els diferents nuclis de població i entitats municipals descentralitzades: Picamoixons, Masmolets, la Plana d'en Berga, Grup d'Habitatges de la Colla Vella dels Xiquets de Valls, Pisos de Cloïls i el Bon Sol, les quals, tot i que tenen realitats demogràfiques i sociolingüístiques diferents, no es poden veure adequadament expressades en les dades que ens dona el cens lingüístic, perquè són unitats municipals més petites que les seccions censals.

Mapa 2. CLA a l'Alt Camp, per municipis

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del cens 2011 (IDESCAT)

Tant a la comarca de l'Alt Camp com a la majoria de seccions censals i barris de la ciutat de Valls hi ha un coneixement del català superior a la mitjana de Catalunya. A Valls només trobem tres seccions censals de CLA baixa, situades als barris de la Fraternal, l'Albada i la Candela i en una part del Barri Antic de la ciutat. D'una altra banda, només la part superior a la carretera del Pla del barri de la Vallvera té una CLA mitjana. La resta de la ciutat té una CLA alta; per tant, podem dir que la majoria de barris són d'aquesta condició, fet que causa que la mitjana del municipi sencer sigui de CLA alta. Aleshores, considerem que Valls és catalanoparlant majoritàriament.

Estudi sociolingüístic als patis dels instituts públics de Valls

Pel que fa l'Alt Camp, també observem com la gran majoria dels municipis tenen una CLA superior a la mitjana de Catalunya. Només trobem cinc municipis amb valors mitjans: Aiguamúrcia, Cabra del Camp, Vilabella, Vallmoll i la Riba, i no en trobem cap amb una CLA baixa.

Tot i que les dades del cens ens donen una informació molt precisa i disgregada territorialment, tenen la limitació que només ens donen informació dels coneixements de català autodeclarats¹⁴. Per tal de complementar la informació sobre la situació sociolingüística amb altres variables d'interès sociolingüístic, utilitzarem altres dades, provinents de l'*Enquesta demogràfica 2007* i de l'*Enquesta d'usos lingüístics de la població* de l'any 2018. El gran inconvenient d'aquestes dues fonts és que les dades no estan separades per municipis, i només podem disposar de les dades de l'Alt Camp (en el cas de l'*Enquesta demogràfica 2007*) i del Camp de Tarragona (en el cas de l'*Enquesta d'usos lingüístics de la població*). A més, les dades de l'*Enquesta demogràfica 2007* són de fa tretze anys i, per aquest motiu s'han de llegir amb certa cautela (taula 4).

Taula 4. Llengua inicial de la població de l'Alt Camp, el Camp de Tarragona i Catalunya segons dades de l'*Enquesta demogràfica 2007* i l'*Enquesta d'usos lingüístics de la població* (2018)

	Enquesta demogràfica (2007)			EULP (2018)	
	Alt Camp	Camp de Tarragona	Catalunya	Camp de Tarragona	Catalunya
Català	51,2 %	36,5 %	32,2 %	35,5 %	31,5 %
Català i castellà	4,0 %	5,0 %	7,4 %	1,6 %	2,8 %
Castellà	31,5 %	43,6 %	50,2 %	46,5 %	52,7 %
Altres llengües	13,3 %	14,9 %	10,2 %	16,4 %	13,0 %

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'IDESCAT

¹⁴ Es pregunta als enquestats si tenen la capacitat d'entendre, parlar, llegir i escriure en català.

Les dades ens indiquen que l'Alt Camp té un nombre superior de parlants inicials de català si ho comparem amb les dades del Camp de Tarragona i de tot Catalunya. L'any 2007 més de la meitat dels habitants de la comarca (51,2 %) tenien el català com a llengua primera única, mentre que aquest percentatge baixava fins al 36,5 % en el cas del Camp de Tarragona i al 32,2 % a tot Catalunya.

Les dades de l'EULP de l'any 2018 ens permeten veure com han evolucionat els percentatges a Catalunya i al Camp de Tarragona en aquests onze anys que han passat entre enquesta i enquesta. Hi observem que han canviat molt poc, amb una disminució de prop d'un punt en els dos territoris.

Per tant, tot i que no hi ha xifres oficials actualitzades, amb les dades del cens, de l'*Enquesta demogràfica 2007* i de l'*Enquesta d'usos lingüístics de la població*, és plausible suposar que, avui dia, el català és la llengua majoritària, respecte dels parlants inicials, a la comarca de l'Alt Camp.

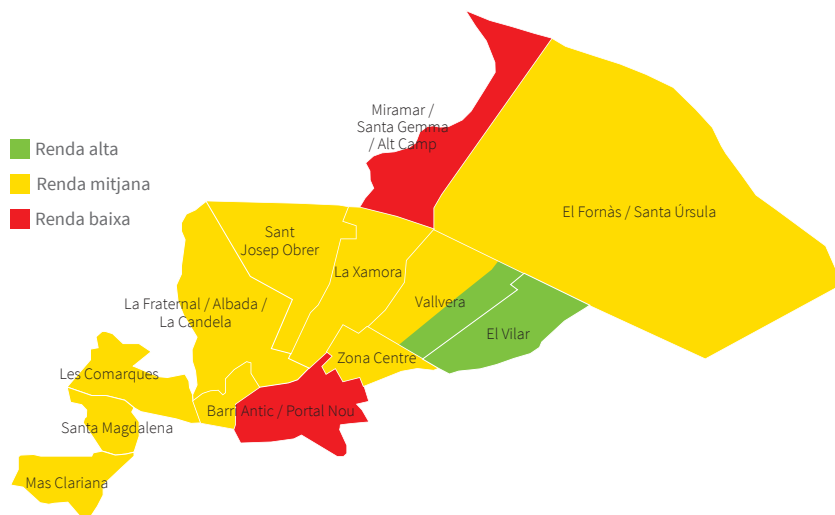
2.3. Situació econòmica

Tot seguit analitzarem el nivell econòmic de les seccions censals, barris i municipis de Valls i l'Alt Camp, per tal de relacionar-lo amb les dades de la CLA. Les dades han estat extretes de l'Atles de Distribució de la Renda de les Llars de l'Institut Nacional d'Estadística i són referents a l'any 2016, les últimes disponibles. Les tres categories que hem establert són els tercils sobre la renda anual per persona de tot Catalunya.

- > Alta: més de 13.322 € anuals per persona
- > Mitjana: entre 13.322 € i 11.078 € anuals per persona
- > Baixa: menys de 11.078 € anuals per persona

Amb aquestes dades, amb la divisió per seccions censals i barris en el cas de Valls, i de municipis en el cas de l'Alt Camp, vegeu els mapes 3 i 4:

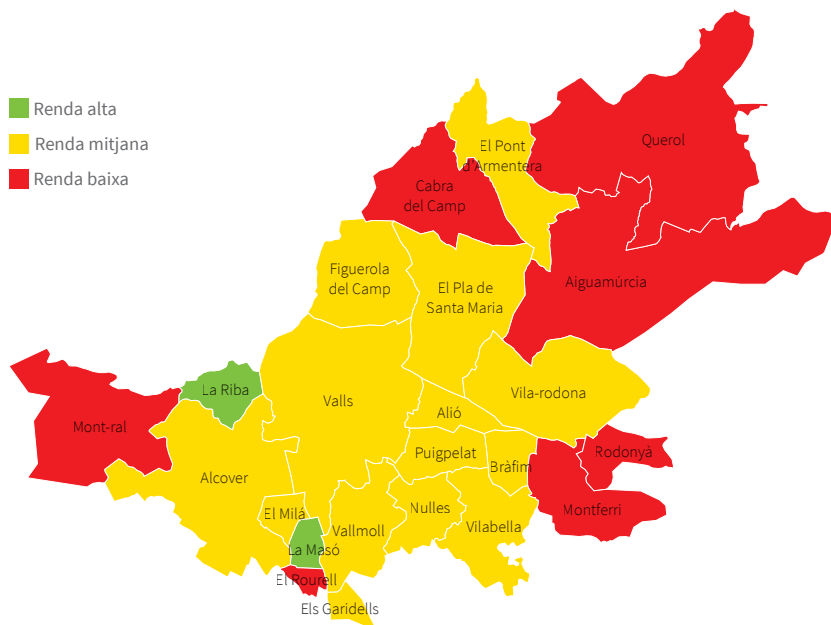
Mapa 3. Renda mitjana per persona a Valls (per seccions censals)¹⁵

En general, tant la ciutat de Valls com la comarca de l'Alt Camp se situen en la mitjana de Catalunya respecte de la renda mitjana per persona. Als barris de la ciutat hi ha nuclis de població amb rendes baixes a gran part del Barri Antic (excloent-ne la zona del Portal Nou) i als barris de Miramar, Santa Gemma i l'Alt Camp. Per contra, només hi ha una secció censal amb una renda mitjana alta al barri del Vilar, la secció censal del qual també agafa una part de Vallvera.

¹⁵ Al mapa de la ciutat de Valls no apareixen els diferents nuclis de població i entitats municipals descentralitzades: Picamoixons, Masmolets, la Plana d'en Berga, Grup d'Habitatges de la Colla Vella des Xiquets de Valls, Pisos de Clols, les quals, tot i que tenen realitats demogràfiques i sociolingüístiques diferents, no es poden veure adequadament expressades en les dades que ens dona l'INE, ja que són unitats municipals més petites que les seccions censals.

Mapa 4. Renda mitjana per persona a l'Alt Camp¹⁶

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de INE, *Atlas de distribución de renta de los hogares*, 2016

A l'Alt Camp hi ha sis municipis amb rendes per sota de mitjana de Catalunya: Querol, Cabra del Camp, Aiguamúrcia, Rodonyà, Montferri i Mont-ral, i només n'hi ha dos (la Riba i la Masó) amb valors de rendes més altes. La resta de municipis de la comarca, incloent Valls, té valors propers a la mitjana de Catalunya.

¹⁶ Al mapa de la ciutat de Valls no apareixen els diferents nuclis de població i entitats Municipals descentralitzades: Picamoixons, Masmolets, la Plana d'en Berga, Grup d'Habitatges de la Colla Vella des Xiquets de Valls, Pisos de Clòs, les quals, tot i que tenen realitats demogràfiques i sociolingüístiques diferents, no es poden veure adequadament expressades a les dades que ens dona l'INE, ja que són unitats municipals més petites que les seccions censals.

2.4. Conclusió

La ciutat de Valls i la comarca de l'Alt Camp han presentat canvis demogràfics importants durant el segle XXI causats per l'arribada de població extracomunitària, la qual no té el català com a llengua inicial.

Tot i així, trobem que les dades sociolingüístiques que ens aporten tant l'*Enquesta demogràfica* del 2007, l'*Enquesta d'usos lingüístics i de la població* del 2018 i el cens lingüístic de l'any 2011, ens mostren que el català és la llengua principal tant a tota la comarca com a la capital, ja que hi ha un nombre de parlants inicials superiors al de les altres llengües i amb la majoria de zones amb una mitjana de coneixements de la llengua superiors a la mitjana de Catalunya.

També observem que la vitalitat del català no té una relació estreta amb la renda de les famílies. De fet, només en una part del Barri Antic de Valls trobem una coincidència exacta, en el sentit que tant la mitjana de renda familiar com el coneixement del català són baixos. A la resta de barris de la ciutat i de municipis de la comarca trobem combinacions de tota mena, però la més habitual és la d'un nivell de renda mitjà amb un coneixement del català alt. Això demostra que el català és la llengua més estesa a la comarca, amb independència de l'estatus econòmic dels parlants. Aquest fet és destacable, perquè és una dinàmica contrària a la de la majoria de zones urbanes de Catalunya, on sí que hi ha una forta relació entre la renda i el nivell de coneixement de català, en el sentit que hi ha una coincidència molt més alta entre les zones amb una CLA baixa i un nivell de renda baix i les zones amb una CLA alta i un nivell de renda alt¹⁷.

¹⁷ Vegeu la *Diagnosi de la situació sociolingüística de l'Eix Besòs*, elaborada per la Plataforma per la Llengua (en premsa), en què s'analiza la relació entre la renda i la CLA en totes les seccions censals dels municipis de l'Eix Besòs al Barcelonès.

3. Realitat sociolingüística als instituts de Valls

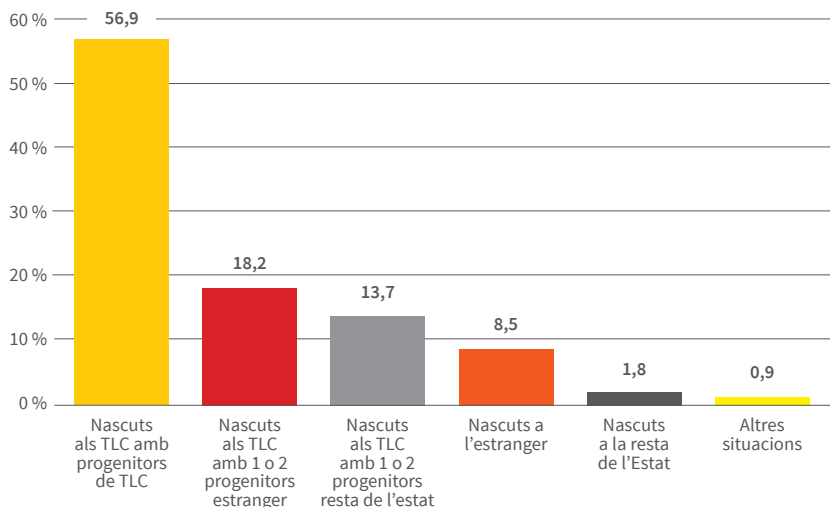
Un cop analitzat el context econòmic i sociolingüístic de Valls i la comarca de l'Alt Camp, ens centrarem en la nostra població estudiada: els alumnes dels tres instituts públics de la ciutat de Valls. Les dades que es presenten a continuació provenen de l'enquesta que van respondre els alumnes dels instituts (vegeu l'apartat 1) i ens donen una fotografia de quina és la composició dels tres centres.

3.1. Origen geogràfic

Tot seguit analitzem l'origen geogràfic dels alumnes dels instituts públics de Valls. La informació d'aquests gràfics sorgeix de tres preguntes de l'enquesta: la referida al lloc de naixement dels alumnes, el del pare i el de la mare, i s'ha agrupat en funció de les diferents combinacions possibles d'haver nascut als territoris de llengua catalana (TLC), a la resta de l'Estat espanyol o a l'estranger.

En primer lloc, observem l'origen geogràfic i familiar de tots els estudiants de la ciutat (gràfic 3).

Gràfic 3. Origen geogràfic dels alumnes i els progenitors dels alumnes dels instituts públics de Valls

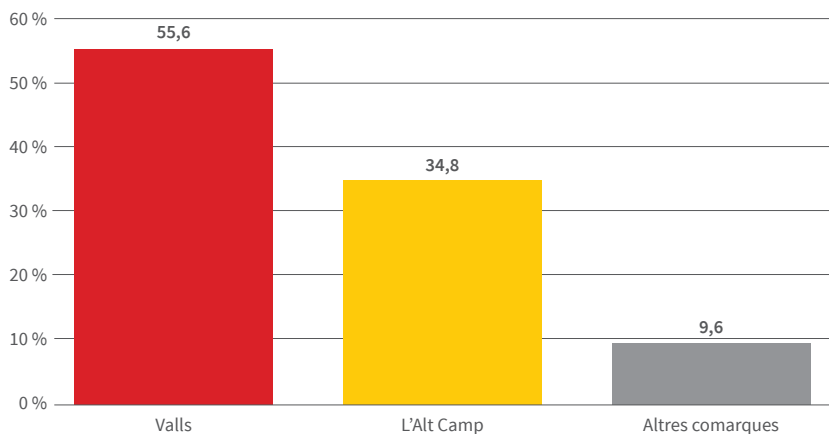
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'enquesta

Més de la meitat dels estudiants dels instituts públics de Valls han nascut als territoris de llengua catalana, amb els progenitors també nascuts als TLC. En aquest grup hi ha el 56,9 % de la població. El segon grup més nombrós és el dels alumnes nascuts als territoris de llengua catalana que tenen algun dels dos progenitors nascuts fora de l'Estat espanyol. Aquest grup representa el 18,2 % del total de l'alumnat. En tercer lloc hi ha els alumnes nascuts a Catalunya amb algun dels progenitors nascuts en altres indrets de l'Estat espanyol (13,7 %) i, per acabar, hi ha els alumnes nascuts a l'estranger, que representen el 8,5 % de la població. Tant els alumnes nascuts a la resta de l'Estat espanyol com els qui tenen altres situacions no arriben al 2 % de la població, i tots dos grups sumats ni al 3 %.

3.2. Lloc de residència

Tot i que, com hem vist, la majoria de la comarca de l'Alt Camp té una situació sociolingüística similar al de la capital, també pot ser d'interès analitzar el lloc de residència dels alumnes. Al gràfic 4 observem les dades del conjunt dels estudiants.

Gràfic 4. Lloc de residència dels alumnes dels instituts públics de Valls

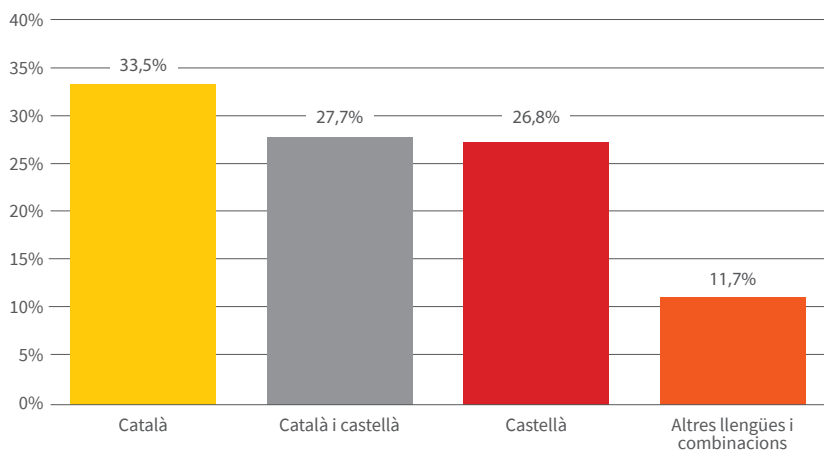
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'enquesta

Més de la meitat dels alumnes viu al municipi de Valls, mentre que un 34,8 % viu a la comarca de l'Alt Camp. El 9,6 % dels estudiants resideix als altres municipis. Per tant, observem que gairebé la meitat de l'alumnat prové de fora del municipi, un percentatge força alt, que demostra que Valls fa el paper de capital i atreu estudiants principalment de l'Alt Camp però també d'unes altres comarques.

3.3. Llengua inicial

Al punt 3.2 ja hem fet una petita aproximació de la realitat sociolingüística de la ciutat de Valls i de la comarca de l'Alt Camp. La llengua inicial¹⁸ és una bona variable per aproximar-nos a la realitat sociolingüística d'una comunitat i, en contrastar-la amb els usos lingüístics, podem determinar quina és la situació d'una llengua comparant-ne l'ús dins i fora de la llar. Al gràfic 5 es poden consultar els resultats per al conjunt dels tres instituts.

Gràfic 5. Llengua inicial dels alumnes dels instituts públics de Valls

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'enquesta

Tal com ja ens indiquen les dades sociolingüístiques de la població en general (l'apartat 2), el català és la llengua inicial majoritària dels joves escolaritzats als tres instituts de Valls: el 33,5 % declara que el català és la seva llengua primera i el 26,8 % declara que ho és el castellà. Les persones que tenen altres llengües o combinacions de llengües (les quals poden incloure també el català i el castellà) representen l'11,7 % de la població.

¹⁸ Llengua que la persona entrevistada diu que ha parlat primer a casa. Històricament s'ha considerat com la variable principal de determinació de la transmissió familiar de les llengües.

Si comparem aquestes dades amb les de la resta d'enquestes sociolingüístiques, crida l'atenció l'alt nombre de parlants inicials de català i castellà. Ni a l'*Enquesta d'usos lingüístics de la població* (2018) ni a l'*Enquesta demogràfica* (2007), aquests valors no arribaven al 5 %, i en canvi aquí trobem que el 27,7 % respon que tant el català com el castellà són les seves primeres llengües.

Pot semblar sorprenent que el percentatge de joves que declaren tenir les dues llengües com a inicials sigui tan elevat, del 27,7 %, i que sigui més alt que en el global de la població (vegeu el punt 2.2). Així, és el segon col·lectiu més nombrós per davant dels castellanoparlants. Si comparem les dades de la nostra enquesta amb les provinents de les enquestes sociolingüístiques del conjunt de la població, veiem com els percentatges de castellanoparlants inicials són semblants: en l'*Enquesta demogràfica 2007* hi ha un 31,5 % de castellanoparlants a l'Alt Camp, i entre els alumnes de Valls n'hi ha un 26,8 %. Per contra, observem una gran disminució en el nombre de catalanoparlants (51,2 % a l'Alt Camp el 2007 i 33,5 % a la nostra enquesta). Aquesta comparació s'ha d'agafar amb molta cautela, perquè hi ha grans diferències entre les dues enquestes, tant pels tretze anys que han passat entre totes dues, com pel fet que la primera fa referència a tota la població i la segona només als estudiants dels instituts públics de Valls.

Tot i així, aquesta suposició i alguns estudis sociolingüístics que han estudiat aquest fenomen permeten apuntar dues explicacions possibles d'aquest fet, que són perfectament compatibles entre si. En primer lloc, que aquesta disminució del català com a L1 es pot deure al fet que molts joves de família catalanoparlant han declarat que tenen el català i el castellà com a llengües primeres, probablement influïts per una presència més gran del castellà en la seva socialització durant la infància¹⁹.

La segona possibilitat té a veure amb la forma com s'han recollit les dades. Tant a l'*Enquesta demogràfica 2007* com a l'EULP la recollida de la informació es feia de forma presencial o telefònica. El fet que, per les necessitats del present estudi, l'enquesta s'hagi completat en línia pot haver causat que hi hagi tants joves que hagin considerat l'opció "català i castellà" per reflectir la llengua primera.

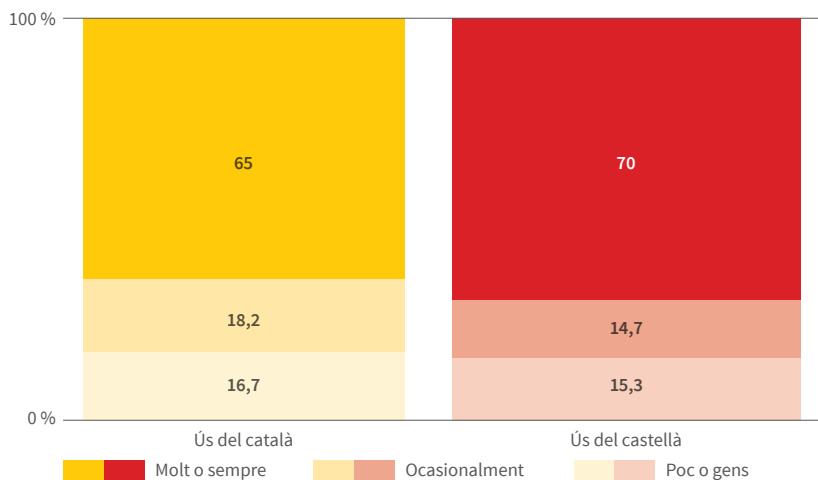
¹⁹ Aquest no és un fenomen nou en la població jove i, de fet ja ha estat estudiat en articles acadèmics, en què s'apunten com a causes explicatives d'aquest fenomen els canvis en les estructures familiars i l'extensió de les xarxes de socialització com les principals causes explicatives d'aquest augment en els parlants inicials de català i castellà (Vegeu Tenorio 2013).

Deixant de banda aquest fet, els valors declarats de la llengua inicial dels alumnes de Valls ens confirmen que en aquesta ciutat, pel que fa a la primera socialització, el català continua sent la llengua principal entre els joves d'11 a 18 anys. A banda, d'acord amb el que hem vist a l'apartat 3, el municipi de Valls, i encara més la comarca de l'Alt Camp, es caracteritzen perquè són més aviat catalanoparlants, fet que corrobora especialment la CLA alta majoritària de tot aquest territori.

3.4. Usos lingüístics

Tot seguit analitzem els usos lingüístics declarats pels estudiants de Valls. A l'enquesta es preguntava pel grau d'ús de les dues llengües en la vida quotidiana i havien d'escollir entre cinc opcions: "La parlo sempre", "La parlo molt", "La parlo ocasionalment", "La parlo poc" o "No la parlo mai". Per tal de facilitar l'anàlisi i la comprensió dels resultats, s'han agrupat els resultats en tres categories diferents (gràfic 6):

Gràfic 6. Ús del català i del castellà dels alumnes dels instituts públics de Valls

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'enquesta

En general, els joves escolaritzats a Valls tenen un ús alt d'ambdues llengües, tot i que es pot percebre que l'ús del castellà és lleugerament superior. El 70 % dels alumnes declara que l'utilitza molt o sempre, mentre que aquest percentatge és una mica més baix, del 65 %, en el català. Per contra, el nombre d'alumnes que declara que utilitza poc o gens el català (16,7 %) és sensiblement superior al dels que declara que utilitza poc o gens el castellà (15,3 %). Per acabar, hi ha més estudiants que parlen en català ocasionalment que no pas els que ho fan en castellà (18,2 % i 14,7 %).

3.5. Llengua inicial i usos lingüístics

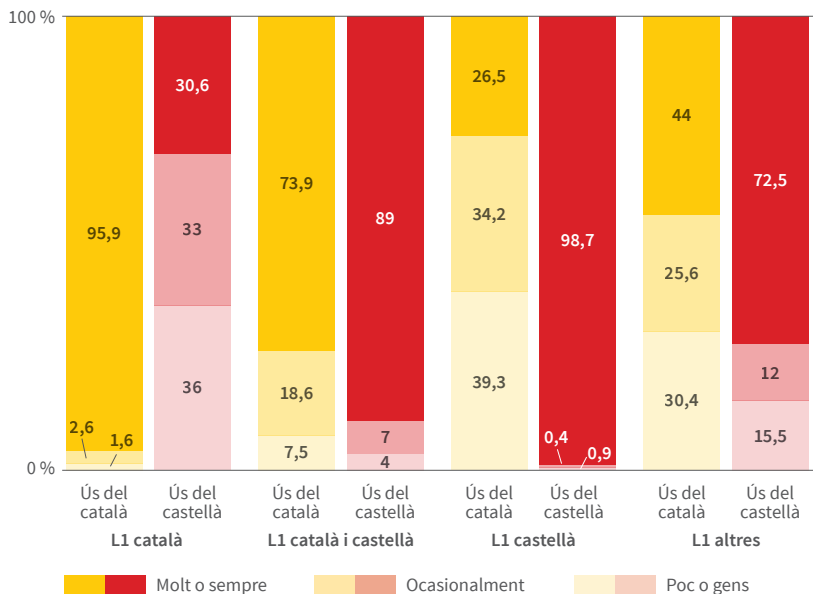
Hem vist que els joves i adolescents de Valls declaren que en general utilitzen més el castellà que no pas el català, tot i que l'ús de les dues llengües és alt. Aquesta realitat pot xocar amb el fet que el català és la llengua primera de la majoria d'alumnes. Per tal de conèixer quin és el motiu que explica aquesta diferència, relacionarem les dues variables: la llengua inicial i els usos de català i castellà. Vegeu el gràfic 7.

El primer que ens crida l'atenció és l'alt ús de la seva llengua dels dos principals grups: tant els castellanoparlants com els castellanoparlants inicials declaren un ús molt alt de la seva llengua inicial (95,9 % i 98,7 %). Les diferències —tot i que força lleugeres— entre aquests dos grups apareixen quan n'observem l'ús de la segona llengua: el 30,6 % dels catalanoparlants utilitzen molt o sempre el castellà, mentre que aquest percentatge baixa fins al 26,6 % en l'ús del català dels castellanoparlants. Aquesta diferència es manté en el cas d'aquells que utilitzen poc o no utilitzen gens la seva segona llengua: el 36,2 % dels catalanoparlants utilitza poc o mai el castellà i el 39,4 % dels castellanoparlants no utilitza mai el català.

El factor que té més importància a l'hora d'explicar que el castellà és una llengua més utilitzada el trobem en els usos dels altres dos grups. Els bilingües inicials tenen un comportament lingüístic més semblant al dels castellanoparlants que no pas el dels catalanoparlants: el 89 % dels components d'aquest grup utilitza sempre o molt el castellà, mentre que en el cas del català aquest percentatge baixa fins al 73,9 %. A més, el 7,5 % de joves declara que utilitza el català de manera ocasional, mentre que en el cas de l'ús del castellà, aquest percentatge és només del 3,6 %.

En el cas dels parlants d'altres llengües, aquesta tendència és molt més exagerada: l'ús elevat del castellà és 30 punts més alt que el del català (72 % i 42,8 %). A més, el nombre de parlants d'altres llengües que tenen un ús baix o nul del català és també molt més elevat que el de parlants d'altres llengües que tenen un ús baix o nul del castellà (31,5 % i 16,3 %).

Gràfic 7. Llengua inicial i usos lingüístics dels alumnes dels instituts públics de Valls²⁰

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'enquesta

Amb aquestes dades podem concloure que les diferències entre la llengua inicial (favorable al català) i els usos lingüístics (favorables al castellà) es deuen a tres motius: primer, i el més important, els usos lingüístics dels parlants d'altres llengües. Les dades ens mostren que la llengua principal fora de la llar és el castellà. El segon motiu es dona pels usos lingüístics dels parlants inicials de català i castellà que, tot i que tenen un ús per sobre de la mitjana de les dues llengües, utilitzen més el castellà. El tercer motiu, que té un pes inferior però que és igualment destacable, és el de l'ús de la llengua segona dels dos grans grups de monolingües, en què l'ús del castellà dels catalanoparlants és superior a l'ús del català dels castellanoparlants.

²⁰ Hi ha una relació estadísticament significativa entre la llengua inicial i les dues variables d'usos lingüístics: "Ús del català" (*khi quadrat* = 945,93; $p = 0,000$); i "Ús del castellà": *khi quadrat* = 945,93; $p = 0,000$).

4. Llengua de les converses entre els alumnes

Tant les dades de les principals enquestes sociolingüístiques de Valls com les de l'enquesta duta a terme als instituts públics mostren que la llengua principal de la ciutat és el català, ja que la majoria dels habitants té aquesta llengua com a inicial i, a més, a la majoria dels barris i seccions censals hi ha una CLA alta.

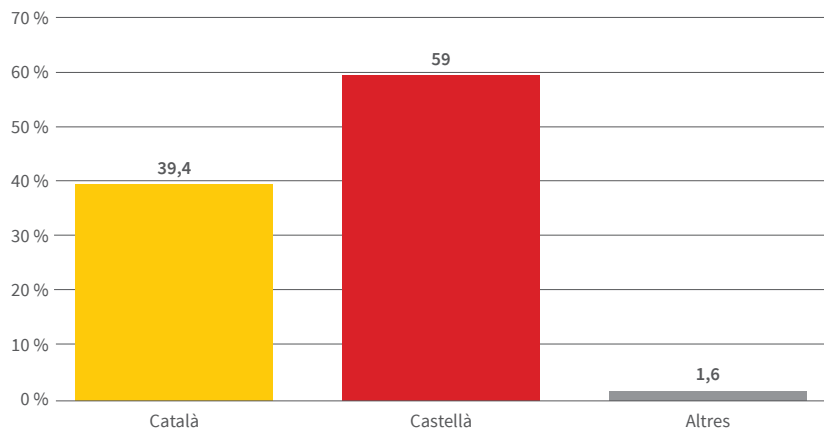
Tot i així, aquesta posició del català no es manté en els usos lingüístics declarats, en què trobem una certa tendència a l'alça en l'ús del castellà. Tanmateix, les dades de l'enquesta només donen tendències pel que fa als usos lingüístics, no aconsegueixen aprofundir més en la realitat.

Per aquest motiu, presentarem les dades de les observacions fetes durant les entrades, les hores del pati i les sortides als tres instituts de Valls. L'objectiu d'aquestes observacions és copsar quins són els usos lingüístics reals entre els alumnes de Valls (vegeu l'apartat 1).

En primer lloc, al gràfic 8 mostrarem les dades del total de les converses entre els alumnes dels instituts de Valls.

La llengua majoritària de les converses entre els alumnes dels tres instituts públics de Valls és el castellà, malgrat que, com es veu en l'apartat 3, Valls i la comarca de l'Alt Camp són essencialment catalanoparlants. El 59 % de les converses observades són en aquesta llengua. En canvi, el català és la segona llengua més utilitzada, en el 39,4 % de les converses, mentre que s'han observat altres llengües en el 1,6 % dels casos. Aquest és el resultat global dels tres instituts, però es poden arribar a conclusions diverses si s'analitza la realitat dels tres instituts i la diferència entre el nivell educatiu.

Gràfic 8. Llengua de les converses dels alumnes dels instituts públics de Valls

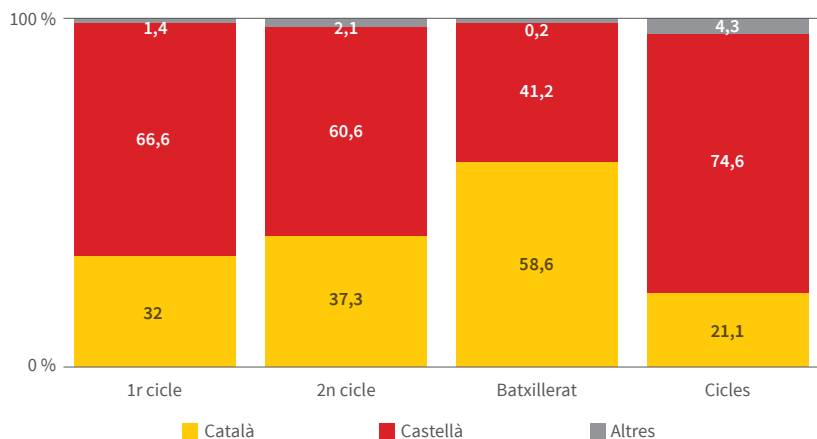
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de les observacions

4.1. Segons els cicles educatius

Com hem vist, el castellà és la llengua majoritària en les converses entre els alumnes de Valls. En els apartats següents estudiarem en quina mesura es donen les diferències en els usos del català i del castellà segons variables diverses. En primer lloc, al gràfic 9 posem el focus d'atenció en els quatre cicles educatius.

En els cicles educatius trobem grans canvis: en els dos cicles de l'ESO, el castellà és la llengua predominant en el 63,7 % de les converses, tot i que hi ha una certa millora del català entre el primer cicle (32 %) i el segon (37,3 %). Si ajuntem les dades del primer i el segon cicle d'ESO, el 34,6 % de les converses són en català, el 63,7 % en castellà i l'1,7 % en altres llengües, és a dir, tan sols una de cada tres converses són en català, en una zona (recordem) que és suposadament catalanoparlant.

Gràfic 9. Llengua de les converses segons cicles educatius dels alumnes dels instituts públics de Valls²¹

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de les observacions

Aquests són uns resultats similars als del ja esmentat *Estudi sociolingüístic als patis d'escoles i instituts de zones urbanes de Catalunya* de la Plataforma per la Llengua, que mostrava que en municipis amb una CLA alta l'ús del català entre els alumnes de l'ESO és del 45,8 %. El percentatge a la ciutat de Valls és força més baix. Això s'explica perquè, si bé la CLA de Valls i de l'Alt Camp és alta, no ho són totes les seccions censals, ni les del municipi en qüestió ni les de la comarca (vegeu 2.2) i, per tant, en aquest estudi no tots els alumnes observats provenen de zones amb una presència social alta de català, mentre que en l'estudi del 2019 sí que era així. Aleshores, és lògic que el percentatge baixi una mica; en realitat podem afirmar que aquestes dades reforcen la validesa dels resultats de l'estudi esmentat publicat per la Plataforma per la Llengua el 2019.

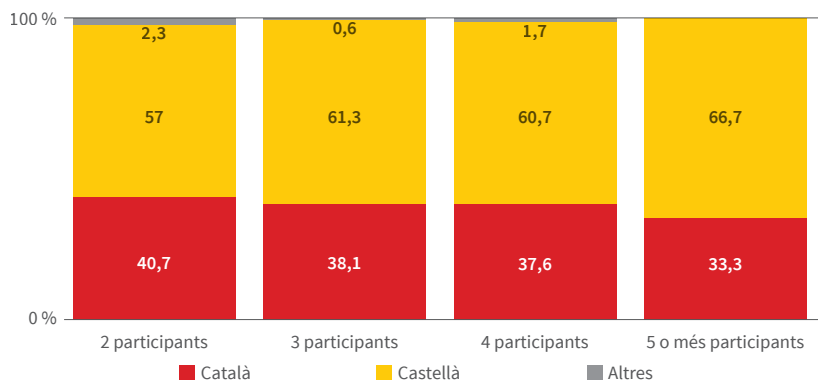
Tornant als resultats per als alumnes de la ciutat de Valls, el gran canvi es produeix en l'educació postobligatòria, ja que el català és la llengua majoritària del Batxillerat (58,6 %) i el castellà ho és dels cicles formatius (74,6 %). Aquestes dades ens mostren, que el camí acadèmic que els estudiants trien en marca molt el comportament lingüístic, o a la inversa.

²¹ Els valors mostren que hi ha diferències significatives entre els grups ($\chi^2 = 121,2$; $p = 0,000$)

4.2. Segons el nombre de participants

Un altre element que pot ser interessant d'estudiar és si hi ha cap relació entre el nombre de participants en una conversa i la llengua utilitzada. El fet que l'ús d'una llengua sigui més estès entre els grups grans i una altra llengua tingui més presència en grups petits és una mostra clara de prestigi social d'una llengua sobre l'altra i del fet que la que utilitzen els grups grans fa una funció de llengua franca d'intercomunicació (gràfic 10).

Gràfic 10. Llengua de les converses segons nombre de participants dels alumnes dels instituts públics de Valls²²

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de les observacions

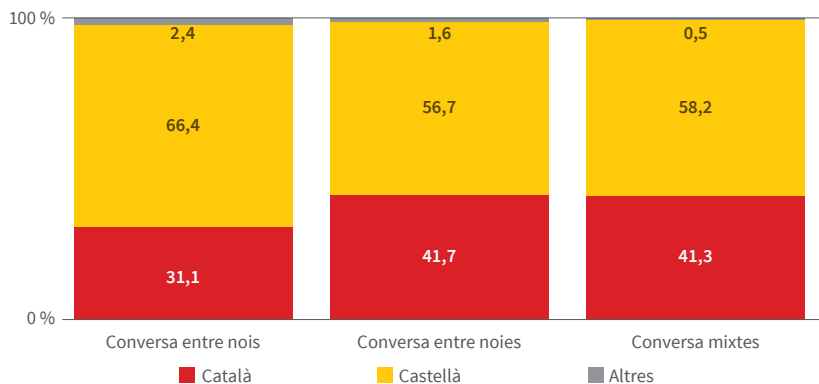
Les dades, però, mostren que no hi ha diferències significatives entre l'ús del català i el castellà segons la mida del grup. Per tant, si bé podem entreveure certa tendència creixent en l'ús del castellà com més gran és el grup –cosa que reforçaria la hipòtesi que aquesta és la llengua franca utilitzada en la majoria de converses–, les dades disponibles no ens ho poden confirmar.

²² Els valors mostren que no hi ha diferències significatives entre els grups (*khi quadrat* = 11,3; $p = 0,080$).

4.3. Segons el sexe

Un altre element d'interès és observar si hi ha diferències significatives entre les converses segons quin és el sexe de les persones que hi participen. Al gràfic 11 podem veure les dades respecte de les converses en què participen només nois, només noies i les converses mixtes.

Gràfic 11. Llengua de les converses segons sexe dels alumnes dels instituts públics de Valls²³

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de les observacions

Les dades mostren que la participació de les noies afavoreix que les converses siguin en català. Si bé en tots tres grups estudiats hi ha un ús predominant del castellà, observem que la presència del català és més elevada en les dues categories que inclouen les noies (converses entre noies i converses mixtes), i hi supera el 40 % (41,7 % i 41,3 %). Per contra, l'ús del català baixa fins al 31,1 % en les converses en què només participen nois.

²³ Els valors mostren que hi ha diferències significatives entre els grups ($\chi^2 = 17,01$; $p = 0,002$).

5. Consum audiovisual i llengua

5.1. Consum de televisió i plataformes digitals

Tot i que la llengua primera entre els adolescents, sobretot en l'àmbit familiar, és majoritàriament el català, com es veu en a l'apartat 3.2, constatem que hi ha diferències entre la llengua inicial i els usos lingüístics, que a grans trets consisteix en la renúncia a parlar en català dels alumnes que declaren tenir-lo com a llengua inicial. També hem apuntat la possibilitat que un gran nombre d'alumnes de família catalanoparlant declara tenir també el castellà com a llengua inicial, probablement influït per la gran presència del castellà en les seves xarxes de socialització.

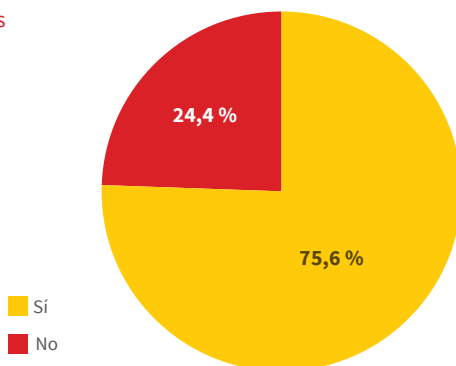
Sens dubte, un dels elements que té més pes en aquesta presència anòmala del castellà en la socialització i en els usos lingüístics pot ser l'ús de les noves tecnologies i de l'àmbit audiovisual i digital, que està fortament castellanitzat, com veurem en aquest apartat.

A partir de l'enquesta que ha omplert part de l'alumnat dels tres instituts públics de Valls (vegeu l'apartat 3 i l'enquesta completa a l'annex), analitzem algunes de les dades més rellevants per veure quines preferències tenen els joves en tot aquest àmbit i quina eventual exposició al català tenen. D'una banda, analitzem el consum de televisió i de plataformes de visionat sota demanda i, d'una altra, de les diverses xarxes socials.

5.1.1. Plataformes d'audiovisual en línia

Al gràfic 12 es mostra el nombre d'alumnes que declaren utilitzar alguna plataforma en línia per mirar sèries o pel·lícules (Netflix, Amazon Prime, Disney+, HBO, etc.).

Gràfic 12. Nombre d'alumnes dels instituts públics de Valls que utilitzen plataformes en línia per mirar pel·lícules i sèries

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'enquesta

Tres de cada quatre alumnes dels instituts de Valls usen aquesta mena de plataformes per entretenir-se. Per aquest motiu, s'ha recollit informació sobre quina és la plataforma que prefereixen (gràfic 13).

Els resultats mostren que Netflix és, de llarg, la plataforma preferida dels alumnes de Valls; tres de cada quatre joves enquestats van assenyalar aquesta opció. En segona posició hi ha Amazon Prime (10 %), i en tercera Twitch, que tot i no ser una plataforma en línia com les altres, és l'opció preferida del 3,5 % dels alumnes²⁴. La resta de plataformes no superen el 3 %.

Pel que fa la presència gairebé hegemònica de Netflix com a plataforma preferida dels alumnes, cal tenir present que l'*Informe sobre el català a Netflix*, elaborat per la Plataforma per la Llengua²⁵, la situació del català a Netflix és més que precària: "De més de 2.000 llargmetratges de ficció i documentals al catàleg de Netflix, n'hi ha 335 dels quals existeix la versió catalana, però només en 4 casos l'incorporen". Pel que fa a Amazon Prime, que

²⁴ Aquest percentatge de Twitch és molt destacable perquè no es va incloure com una de les opcions de resposta, atès que no és una plataforma de continguts en línia com les altres, sinó que és fruit d'una resposta espontània, i per tant es pot suposar que el percentatge hauria estat més alt si s'hi hagués inclòs.

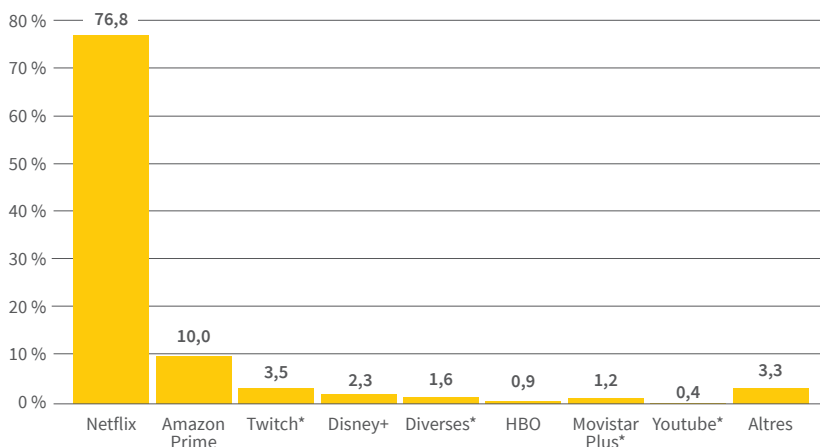
²⁵ Plataforma per la Llengua. (2020). *Informe sobre el català a Netflix*. Barcelona. En línia a <<https://ja.cat/bvDMQ>> (consulta: 11/04/21)

Estudi sociolingüístic als patis dels instituts públics de Valls

en les preferències dels alumnes va molt per darrere de Netflix, i a Disney+, que encara hi va més per darrere, no podem dir que la situació sigui pas millor²⁶. El català també hi és totalment arraconat.

Totes aquestes dades esmentades mostren la poca oferta de català en aquest àmbit, en què fins i tot havent-hi molts continguts ja doblats no s'incorporen a les plataformes. Aquest fet implica que tots els adolescents enquestats només tenen accés als continguts desitjats en castellà, de manera que podem conjecturar que hi ha una relació de causalitat entre la poca presència de català en el consum audiovisual i la reducció de l'ús social del català.

Gràfic 13. Plataformes en línia preferides dels alumnes dels instituts públics de Valls

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'enquesta

* Els alumnes van assenyalar aquestes opcions dintre de la categoria "Altres", però les hem inclòs al gràfic perquè hi tenen una representació destacada.

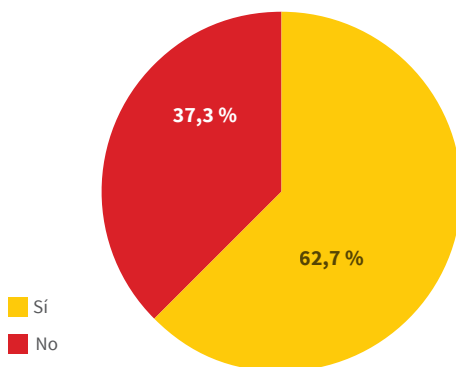
²⁶ Plataforma per la Llengua. (2020). "Disney+ discrimina el català". 24 de març. En línia a <<https://ja.cat/JydOT>> (consulta: 11/04/21)

"Plataforma per la Llengua. (2019). "Amazon, el portal on trobes de tot... però no el català!". 3 d'octubre. En línia a <<https://ja.cat/lja8v>> (consulta: 11/04/21)

5.1.2. Televisió

Al gràfic 14 es mostra el percentatge d'alumnes que declaren que miren habitualment la televisió.

Gràfic 14. Nombre d'alumnes dels instituts públics de Valls que miren la televisió habitualment

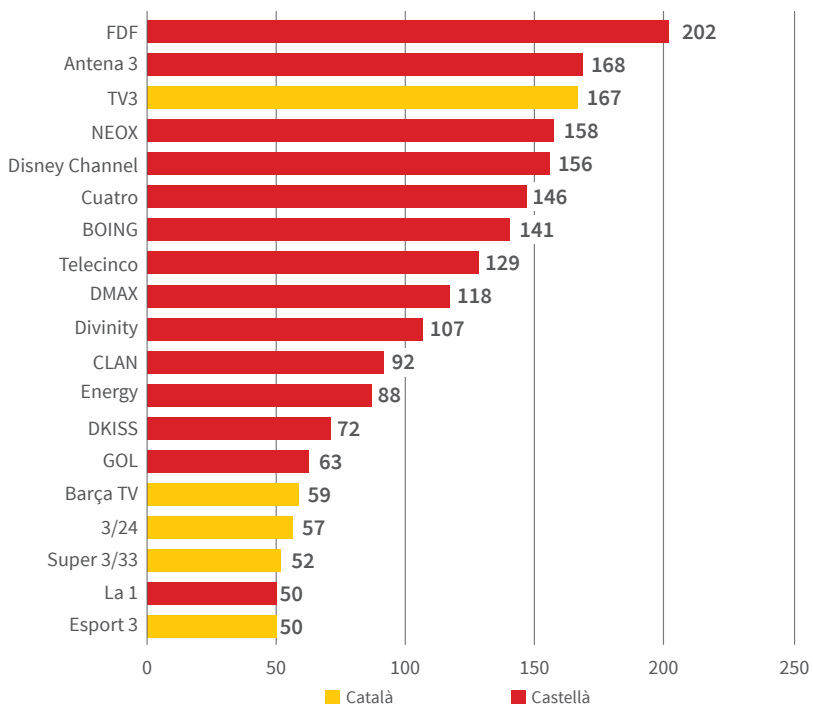

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'enquesta

Pel que podem veure, el 62,7 % dels alumnes dels instituts públics de Valls miren habitualment la televisió, un percentatge gairebé 15 punts inferior al que hem observat en el cas de les plataformes en línia. Així, tot i que es mostra una tendència a la substitució de la televisió per les plataformes en línia, la televisió continua tenint un ús força estès entre els joves.

Amb la recollida de dades es pretenia esbrinar quins eren els canals més vistos pels enquestats. Per tal motiu, en una de les qüestions demanàvem que ens assenyalessin un màxim de cinc canals preferits. Seguidament, al gràfic 15 podem veure els resultats obtinguts dels canals més vistos, i s'hi marquen de color groc els que fan servir la llengua catalana. Cal dir que a l'enquesta els alumnes podien triar entre trenta canals, però al gràfic només mostrem aquells que han aparegut en un nombre de respostes superior a 50. Els valors que es mostren a les barres del gràfic representen el nombre de respostes que ha rebut cada canal.

Gràfic 15. Canals preferits dels alumnes dels instituts públics de Valls

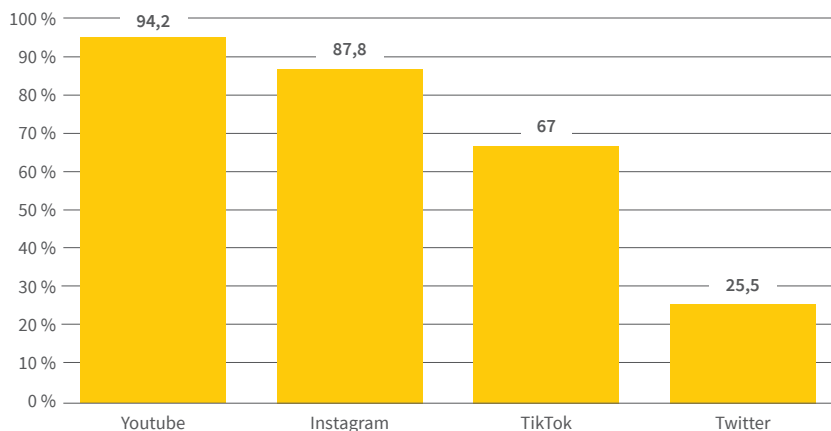
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'enquesta

Dues conclusions principals es poden extreure d'aquesta informació. Primer, la poca capacitat d'atracció que tenen els canals juvenils en català i la poca oferta que hi ha en comparació amb l'oferta en castellà. Clarament FDF, NEOX, Antena 3 i Disney Channel o BOING s'enduen la popularitat màxima entre els adolescents. També és important remarcar el consum elevat de TV3, tenint en compte que és un canal generalista no orientat específicament a un públic adolescent i juvenil. Una de les raons de l'alt consum d'aquest canal podria ser que els familiars la miren a casa.

5.2. Consum de xarxes socials i anàlisi lingüística

A continuació s'analitza l'ús que els joves fan de les xarxes socials més esteses. En el gràfic 16 es representa el percentatge d'alumnes que diuen que fan servir les xarxes socials següents: Instagram, Youtube, TikTok i Twitter.

Gràfic 16. Percentatge d'alumnes dels instituts públics de Valls que fan servir diferents xarxes socials

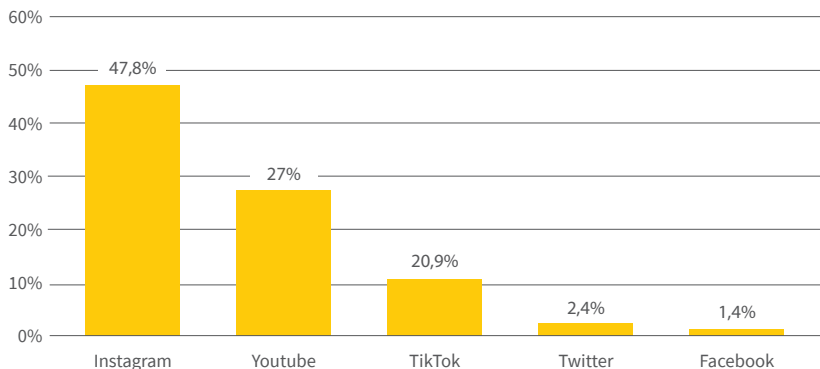

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'enquesta

Tal com es pot veure, el consum de Youtube i d'Instagram es troba molt generalitzat, amb valors per sobre del 80 % i, una mica per sota, el de TikTok també és prou important, amb el 67 % dels joves. En canvi, Twitter tan sols és utilitzat per una quarta part dels alumnes dels tres instituts públics de Valls.

A continuació, vegeu la preferència dels joves per cadascuna de les xarxes socials (gràfic 17). Obtenim aquestes dades a partir de la pregunta de l'enquesta en què demanem que ordenin una llista de cinc xarxes socials diferents. Els resultats del gràfic mostren el percentatge d'alumnes que han esmentat cadascuna de les xarxes en primera posició.

Gràfic 17. Xarxa social preferida dels alumnes dels instituts públics de Valls

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'enquesta

S'hi dedueix que la preferència està repartida entre tres xarxes socials, per aquest ordre: Instagram, Youtube i TikTok, mentre que tan sols el 2,4 % dels joves es decanta per Twitter i el 1,4 % per Facebook.

Cal tenir en compte que l'ús tan estès de les xarxes socials és força recent, i encara no s'han pogut fer gaires estudis que relacionin llengua i ús de xarxes socials²⁷. A més, contínuament apareixen plataformes noves amb molt de seguiment que modifiquen el panorama, com ha estat darrerament el cas de TikTok, que en menys de dos anys ha assolit molts usuaris nous, sobretot entre la població més jove. Tanmateix, l'ús tan estès d'aquestes aplicacions

²⁷ Vegeu, però, l'estudi que ha sortit aquest 2021 fet pel CUSC, força extens i complet, sobre la presència del català a la xarxa i la competició que hi té amb el castellà; aquesta anàlisi conclou que l'ús de les xarxes socials entre els joves és molt ampli, i que l'oferta de continguts en català té més aviat poc seguiment, i que fins i tot hi ha molts influenciadors catalans que opten pel castellà i acaben tenint un seguiment molt més estès i arriben a totes les parts del món; per la qual cosa és tot un repte per al català competir amb aquesta altra llengua. Es tracta de Messeguer, M.; Flors-Mas, A.; Vila, F. X. (2021). *Català, youtubers i instagramers. Un punt de partida per promoure l'ús de la llengua*. Barcelona: Biblioteca Tècnica de Política Lingüística. En línia a: <https://ja.cat/TdSzK> (consulta: 11/04/21).

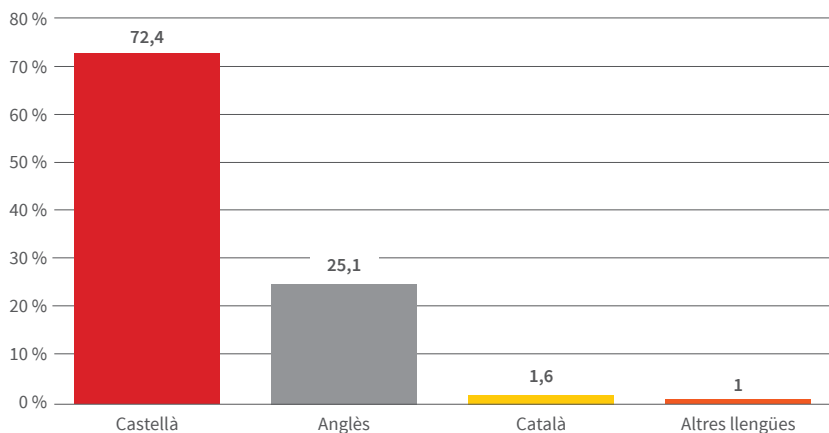
palesa la importància de tenir en compte quins són els referents més seguits dels joves i quina llengua fan servir, per analitzar-ne l'impacte sobre la llengua catalana.

En concret, vam demanar als alumnes quins eren els tres perfils que més seguien. D'acord amb aquestes respostes hem analitzat la llengua feta servir per cadascun d'aquests perfils. Per tant, les dades dels apartats següents mostren el percentatge de creadors de continguts que utilitzen el català, el castellà i l'anglès.

5.2.1. TikTok

Del total de perfils esmentats entre els més seguits, només s'esmenten 13 cops perfils que són en català, la qual cosa representa l'1,6 % del total de perfils, com es mostra al gràfic 18:

Gràfic 18. Llengua utilitzada pels creadors de contingut de TikTok esmentats pels alumnes dels instituts públics de Valls

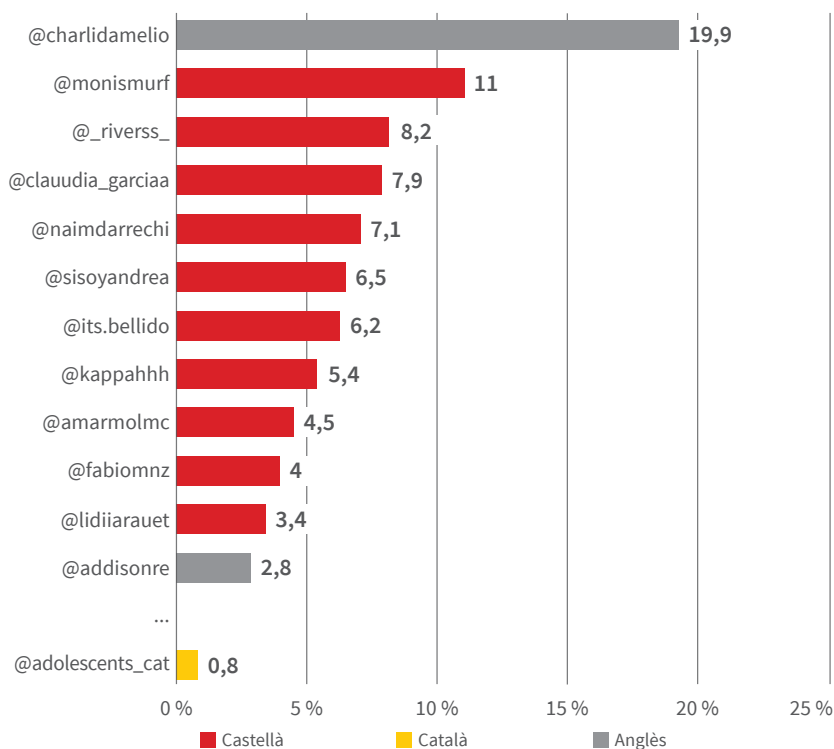
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'enquesta

Estudi sociolingüístic als patis dels instituts públics de Valls

El castellà és la llengua majoritària dels perfils que responen que més segueixen els alumnes, el 72,4 %. Tot i així, destaca la gran presència de l'anglès, que apareix en el 25,1 % de les respostes vàlides.

També hem analitzat els perfils més esmentats entre els alumnes. Els percentatges dels gràfics mostren la quantitat de vegades que els alumnes han esmentat entre els tres preferits, els diferents creadors de continguts (gràfic 19).

Gràfic 19. Perfils de TikTok preferits pels alumnes dels instituts públics de Valls

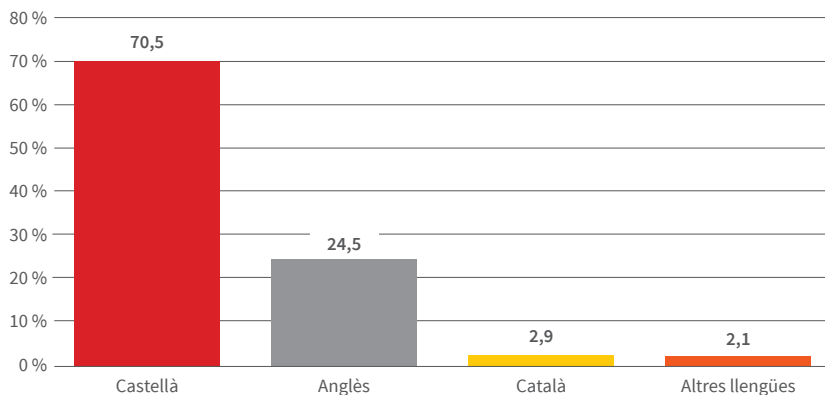
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'enquesta

Com podem veure, entre els dotze creadors de contingut més esmentats no n'hi ha cap que ho faci en català. La majoria dels perfils esmentats són en castellà, per bé que el que té més repercussió, que és esmentat per gairebé un de cada cinc alumnes que tenen TikTok, és la influenciadora nord-americana Charli d'Amelio. Per trobar el primer perfil que disposa de continguts en català cal arribar a la posició 42, que és el perfil d'Adolescents.cat, citat tres vegades pels alumnes enquestats.

5.2.2. Instagram

A la pregunta de “quins són els perfils d'Instagram que més segueixes”, del total dels 966 perfils esmentats només 28 vegades s'esmenten perfils que publiquen contingut majoritàriament en català, que representa el 2,9 % del total de perfils, com es mostra en el gràfic 20.

Gràfic 20. Llengua utilitzada pels creadors de contingut d'Instagram esmentats pels alumnes dels instituts públics de Valls

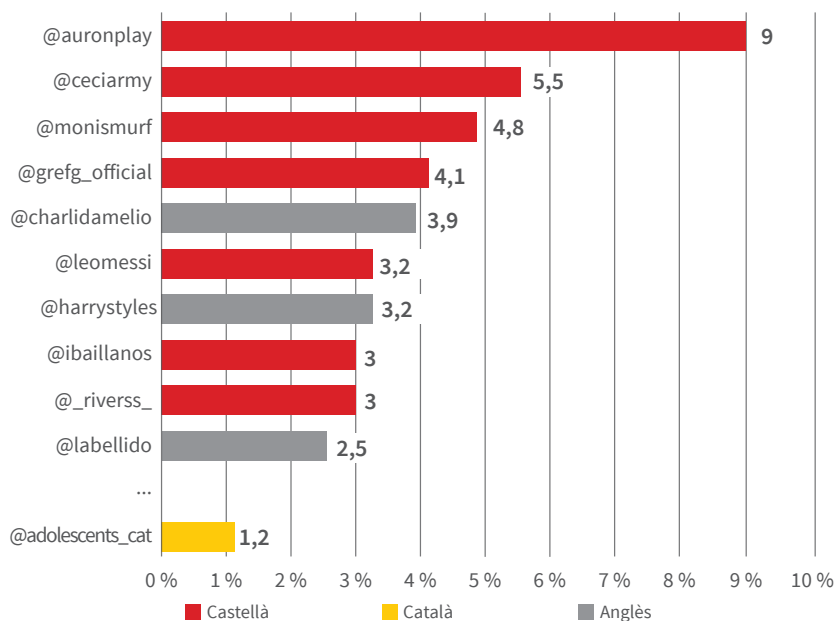
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'enquesta

Estudi sociolingüístic als patis dels instituts públics de Valls

El castellà és la llengua majoritària dels perfils que esmenten els alumnes, en un 70,5 %. Tot i així, destaca la gran presència de l'anglès, que apareix en el 24,5 % de les respostes. Veiem també que la presència del català hi és una mica superior que a TikTok i Youtube, però continua sent residual, perquè no arriba ni al 3 %.

D'altra banda, hem analitzat els perfils més seguits entre els alumnes. Al quadre següent establím quins són els perfils més seguits entre els alumnes i els classifiquem per llengua (gràfic 21).

Gràfic 21. Perfils d'Instagram preferits pels alumnes dels instituts públics de Valls

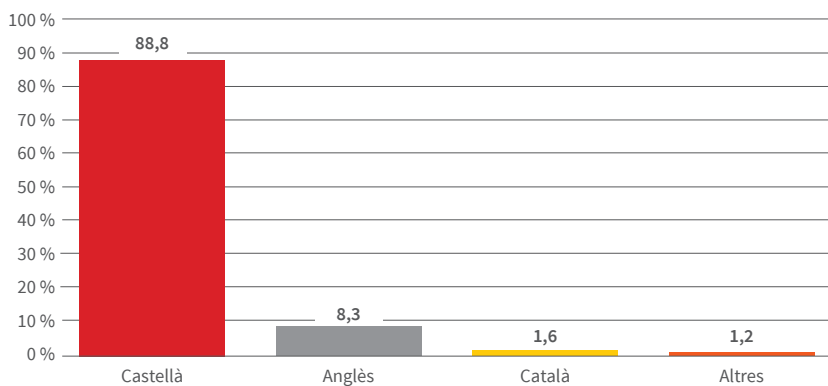
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'enquesta

Com podem veure, entre els onze perfils més esmentats no n'hi ha cap que sigui en català. La majoria dels perfils més seguits són en castellà, per bé que dos d'aquests també són en anglès. Per arribar al primer perfil més seguit en català cal arribar a la posició 35, que és el perfil d'Adolescents.cat, que disposa de continguts en català. Aquest perfil s'esmenta cinc vegades, que representa l'1,2 % de la mostra.

5.2.3. Youtube

Pel que fa a Youtube, a la pregunta de "quins són els canals de Youtube que més segueixes?", només s'esmenten 20 perfils del total dels 1.218 perfils esmentats, que fan contingut majoritàriament en català. EEn el gràfic 22 en fem l'anàlisi per llengües.

Gràfic 22. Llengua utilitzada pels creadors de contingut d'Instagram esmentats pels alumnes dels instituts públics de Valls

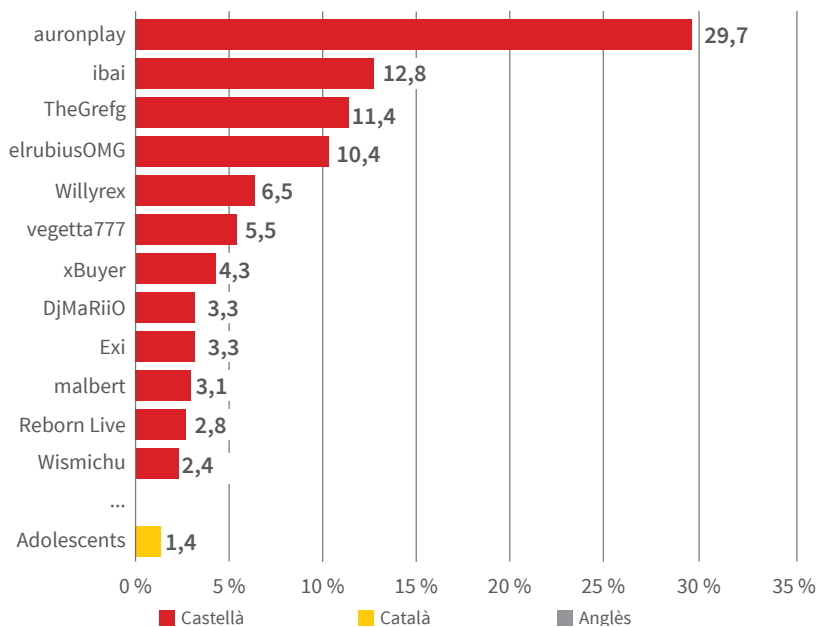
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'enquesta

Estudi sociolingüístic als patis dels instituts públics de Valls

El castellà és la llengua hegemònica a Youtube, segons les dades d'aquesta enquesta. La particularitat de Youtube respecte de la resta de xarxes socials analitzades és que la presència de l'anglès és molt menor. Probablement això es deu al fet que, com que el contingut és de més durada, la comprensió de la llengua esdevé molt més rellevant que a les altres xarxes socials. Així, malgrat que els alumnes tenen nocions d'anglès, no tenen prou competència per consumir audiovisual de certa durada, o en tot cas se senten més còmodes consumint contingut en castellà, llengua de la qual pràcticament tots tenen competències plenes (des del punt de vista de la comprensió, almenys). D'una altra banda, el català també és residual a Youtube, amb la mateixa xifra que a TikTok.

En el gràfic 23 presentem una anàlisi dels canals de Youtube que els alumnes han esmentat més vegades.

Gràfic 23. Perfils de Youtube preferits pels alumnes dels instituts públics de Valls

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'enquesta

Novament destaca l'absència d'anglès entre els canals més seguits pels joves a Youtube. Per probar-hi el primer canal en català, que com en les altres xarxes és Adolescents.cat, hem de baixar a la posició 21. Adolescents.cat apareix 7 cops (entre les 508 respostes vàlides), que és l'1,4 % de les respostes.

En vista d'aquestes dades podem concloure que l'exposició dels adolescents al català quan comencen a tenir dispositius mòbils i a fer servir les xarxes socials (que són molt utilitzades en la seva quotidianitat)²⁸ és gairebé nul·la. És curiós que en totes tres xarxes analitzades sigui sempre el perfil d'Adolescents.cat el que més se cita (tot i que molt poques vegades, si ho comparem, per exemple, amb Auronplay, que segueixen un terç dels alumnes pel cap baix) o fins i tot perfils que s'hi relacionen, com ara Long Li Xue o Juliana Canet.

Com es pot veure, l'ecosistema català de les xarxes socials és encara molt limitat i de curt abast, i no arriba ni tan sols a les zones més catalanoparlants, com és Valls. Aquest fet pot ser una de les causes de l'ús reculat del català, atès que quan comencen a tenir dispositius mòbils a partir dels 11 anys (11,2 de mitjana d'edat, segons les respostes dels alumnes) els referents del jovent no parlen la seva llengua, ni a la televisió ni a les plataformes digitals ni a les xarxes socials, i creuen que el castellà és més atractiu per socialitzar. Tanmateix, és tan sols un biaix causat per una situació precària del català, que cal revertir d'una manera intel·ligent i adequada al món globalitzat d'avui dia.

²⁸ A l'enquesta també es demanava amb quina freqüència feien servir les xarxes socials al dia, i els resultats són que el 81,3 % es connecta molt sovint o bastant a l'Instagram, el 47,8 % al TikTok i el 54,7 % al Youtube.

Conclusions

En les darreres dècades, tant Valls com la comarca de l'Alt Camp han experimentat molts canvis demogràfics, que a grans trets es poden distingir en dues fases: en la primera hi va haver un augment de la població d'origen espanyol i en la segona, a partir de l'any 2000, un augment de la població d'origen estranger, que avui dia representa el 15,1 % de la població de la ciutat de Valls i el 12,9 % de la comarca.

A la primera part de l'estudi hem fet una petita contextualització, des del punt de vista sociolingüístic, de Valls i de l'Alt Camp, centrada en les competències lingüístiques, que dona una imatge pressuposada de l'ús de català al territori (CLA) i del nombre de parlants inicials de català. La conclusió més rellevant que n'extraïem és que el català és la llengua principal de la ciutat i de la comarca. Els valors de coneixement i ús del català són superiors a la mitjana de Catalunya i a la del Camp de Tarragona. A més, a diferència d'altres territoris del país, la vinculació entre llengua i classe social no és gaire forta perquè, exceptuant una part del nucli antic de Valls, on coincideixen una presència baixa del català amb un nivell socioeconòmic baix, la presència del català és més alta que la mitjana, independentment del nivell de renda.

En observar el perfil sociolingüístic dels alumnes dels tres instituts públics de Valls, el català també és la llengua primera de la majoria de joves, tot i que cal destacar l'alt percentatge de joves que declaren tenir les dues llengües com a llengua inicial, el segon col·lectiu més nombrós, per davant dels castellanoparlants. Les dades apunten, com a possible explicació, que la forta presència del castellà en els cercles socials de molts joves de famílies catalanoparlants fan que molts d'ells responguin que tenen les dues llengües com a oficials.

En tot cas, la conclusió principal que podem extraure és que, tant en el global de la població com entre els estudiants d'ESO, Batxillerat i cicles formatius de Valls, el català és la llengua majoritària. Però aquestes dades sociolingüístiques només ens aporten informació sobre el coneixement del català i la presència que té en l'àmbit familiar, no sobre els usos lingüístics.

I és en els usos lingüístics on veiem que s'ha produït un gran canvi. Tant en els usos observats com en els declarats pels alumnes mateix, la llengua majoritària és el castellà.

El 59 % de les converses entre els alumnes és en castellà, i el 70 % declara parlar molt o sempre aquesta llengua, contra el 65 % que ho declara en el cas del català.

Per tal de saber quins són els factors que expliquen aquest ús del castellà hem estudiat diferents variables: el sexe dels participants, el nombre de participants en les converses i els cicles educatius, i hem arribat a les conclusions següents:

- > Hi ha diferències significatives en el sexe dels participants en les converses: quan hi ha noies (en converses mixtes o només femenines), l'ús del català és força més alt: se supera el 40 %, gairebé deu punts més que en les converses en què participen nois i prou.
- > Pel que fa al nombre de persones que participen en les converses, la tendència general és la disminució de l'ús del català a mesura que augmenta el nombre de persones, tot i que les diferències no són estadísticament significatives. Per tant, tot i que les dades indiquen una tendència concreta, a partir del nostre estudi no podem dir que aquest sigui un factor clau que expliqui els usos lingüístics.
- > Pel que fa al cicle educatiu, el castellà és la llengua majoritària a l'ESO i als cicles formatius, mentre que el català ho és al Batxillerat. Tot i així, dintre de l'ESO hi ha una petita pujada en l'ús del català entre el primer i el segon cicle.

El fet que als instituts públics de Valls, tot i ser un municipi de CLA alta, l'ús del castellà sigui superior al del català no és sorprenent, tenint en compte algunes de les recerques sociolingüístiques que s'han fet aquests darrers temps. Per exemple, tal com ja hem esmentat a la Introducció, la Plataforma per la Llengua va publicar l'any 2019 l'*Estudi sociolingüístic als patis d'escoles i instituts de zones urbanes de Catalunya*²⁹, basat en l'observació no participant dels usos lingüístics entre els estudiants de primària i secundària en una mostra d'escoles i instituts als trenta municipis més poblats de Catalunya. En aquest estudi ja s'apuntaven unes dades negatives respecte de l'ús del català, també als municipis de CLA alta, en els quals l'ús de la llengua experimentava una gran davallada en el pas de l'educació primària a la secundària, i es passava del 75 % al 45,8 % de converses en català.

En l'estudi present, a més de descriure quins són els usos lingüístics, també hem volgut determinar algunes de les causes que els expliquen. Per aquest motiu, hem relacionat els

²⁹ Vegeu: Plataforma per la Llengua. (2019). "Estudi sociolingüístic als patis d'escoles i instituts en zones urbanes de Catalunya". Barcelona. En línia a <<https://ja.cat/t1Sog>> (consulta: 09/04/2021).

usos lingüístics amb diferents variables i hem fet una anàlisi específica per veure quina és la presència del català en el consum audiovisual dels joves, entenent que les xarxes socials, les plataformes en línia i, en menor mesura, la televisió, són clau en la socialització dels joves. Tot seguit apuntem les causes principals que hem observat que expliquen els usos lingüístics del català:

- > Els catalanoparlants inicials utilitzen molt més la segona llengua que els castellanoparlants. Hi ha una diferència de dotze punts entre els valors d'ús alt (molt o sempre) del castellà per part dels catalanoparlants i els del català per part dels castellanoparlants. Dit d'una altra manera, els castellanoparlants no solament no renuncien a utilitzar la llengua primera pròpia, sinó que tenen un efecte “castellanitzador” dels seus companys.
- > Els joves que es declaren bilingües tenen un comportament que s'aproxima més al dels castellanoparlants. El 89 % utilitzen molt o sempre el castellà. Com ja hem comentat, és possible que una part important d'aquest col·lectiu sigui de famílies catalanoparlants d'origen, però que el castellà sigui una llengua més present que el català tant en la socialització com en el dia a dia.
- > Els parlants inicials d'altres llengües tenen com a llengua de socialització principal el castellà. En certa manera, les dades ens demostren que és el castellà el que té el paper de llengua d'acollida i d'intercomunicació principal amb les persones autòctones, i no pas el català, malgrat que el sistema educatiu estigui pensat perquè sigui així —cosa que indica que calen més recursos per aconseguir-ho. Així, hi ha un percentatge destacat d'aquest grup (el 31,5 %) que declara no utilitzar mai o utilitzar poc el català; per contra, el 72 % utilitza molt o sempre el castellà.

Tant l'estudi present com el ja esmentat *Estudi sociolingüístic als patis d'escoles i instituts de zones urbanes de Catalunya* detecten que l'ús del català entre els joves és baix, i a més aquest últim indica que experimenta una davallada en el pas de primària i secundària. En aquest sentit, hi ha hagut altres projectes d'investigació acadèmics que s'han centrat a conèixer els canvis lingüístics en el pas de primària a secundària. Destaca sobretot el desenvolupat pel CUSC-UB, que fa un seguiment de les trajectòries i els canvis lingüístics dels joves de diferents poblacions dels territoris de llengua catalana. La conclusió principal dels diversos articles, comunicacions i tesis doctorals sorgits d'aquesta línia d'investigació és que, efectivament, en el pas de l'educació primària a la secundària es produeix un retrocés general en la presència del català. La sociòloga

Vanessa Bretxa a la seva tesi doctoral estudia aquest fenomen en profunditat entre els adolescents de Mataró³⁰.

Tant amb les dades d'aquest estudi com amb les altres recerques esmentades podem dir que en la realitat actual i en relació amb els joves els usos lingüístics entre amics i companys de classe tenen cada vegada menys vinculació amb la llengua parlada a la llar. El castellà és la llengua que guanya més pes i que serveix habitualment com a vehicle principal de comunicació entre els joves. Les actituds lingüístiques vers les dues llengües, la manca de referents culturals o audiovisuals en català, l'afebliment en l'aplicació del model de conjunció en català o la gestió de la diversitat ètnica i lingüística són elements que cal tenir molt en compte per explicar aquests canvis.

En aquest sentit, les dades presentades a l'apartat 6 mostren que la presència del català en el consum audiovisual és residual. En aquest àmbit, la dada més positiva és el fet que TV3 és la tercera televisió preferida. Ni així, però, podem considerar que el català és una llengua destacada en el consum televisiu dels joves vallencs, ja que la resta de canals més vistos emeten exclusivament en castellà, sobretot els que ofereixen continguts adreçats a un públic jove. A més, la presència del català és residual tant a les plataformes d'audiovisual en línia com a les xarxes socials, que són, tal com demostren les dades, els vehicles principals de socialització i d'oci dels joves.

Així doncs, veient la superioritat del castellà enfront del català en una situació en què, d'acord amb la composició social, justament hauria de ser a la inversa, podem concloure que la salut del català a Valls és delicada. És un molt mal indicador que fins i tot en territoris que suposadament haurien de ser més aviat catalanoparlants, els joves, que són les generacions del futur, tinguin aquest comportament lingüístic. Amb les dades que hem presentat es fa palès que és urgent prendre mesures per revertir la situació i enfortir la veta lingüística del català, perquè si ens descuidem, arribarà un punt que ja no serem a temps de canviar-ho.

³⁰ Bretxa, V. (2014). *El salt a secundària. Canvis en les tries lingüístiques i culturals dels preadolescents mataronins en la transició educativa*. Tesi doctoral. Barcelona: Universitat de Barcelona. En línia a: <<https://ja.cat/lctOH>> (consulta: 11/04/21).

Annex

Enquesta als alumnes dels instituts públics de Valls

1. A quin Institut vas?

- Jaume Huguet
- Serra de Miramar
- Narcís Oller

2. Quin curs fas?

- 1r ESO
- 2n ESO
- 3r ESO
- 4t ESO
- Batxillerat
- Cicles formatius

3. De quina classe ets?

.....

8.2. Secció 2. Informació educativa

4. Quin Batxillerat fas?

- Científic
- Tecnològic
- Humanístic
- Social
- Científic i tecnològic
- Humanístic i Social
- Arts plàstiques
- Arts escèniques
-

8.3. Secció 3. Informació educativa

5. Quin cicle formatiu fas?

- Tècnic en Activitats comercials
- Auxiliar d'Infermeria
- Gestió administrativa
- Instal·lacions elèctriques
- Mecanització
- Sistemes microinformàtics i Xarxes
- Soldadura i Caldereria
- Tècnic Superior en Administració i Finances
- Tècnic/a Superior en Administració de Sistemes Informàtics en la Xarxa
- Tècnic/a Superior en Automatització i Robòtica industrial
- Tècnic/a Superior en Desenvolupament d'aplicacions multiplataforma
- Tècnic/a Superior en Disseny en Fabricació mecànica i Programació de la producció en fabricació mecànica
- Tècnic/a Superior en Mecatrònica industrial
- Tècnic/a Superior en Ensenyament i Animació socioesportiva
- Atenció a persones en situació de dependència
- Educació infantil
- Integració social
-

8.4. Secció 4. Dades sobre els i les joves

6. Sexe

Home

Dona

Altres

7. Quin any vas néixer?

Selecciona una resposta ▼

8. On vas néixer?

Selecciona una resposta ▼

9. A quina comunitat autònoma vas néixer?

Selecciona una resposta ▼

10. On va néixer el teu pare?

Selecciona una resposta ▼

11. A quina comunitat autònoma va néixer el teu pare?

Selecciona una resposta ▼

12. On va néixer la teva mare?

Selecciona una resposta ▼

13. A quina comunitat autònoma va néixer la teva mare?

Selecciona una resposta ▼

14. Vius a Valls?

- Sí
- No

15. A quin poble o ciutat vius?

.....

16. A quin barri vius?

☐ Barri Antic / Portal Nou	☐ Miramar / Sta Gemma / Alt Camp
☐ Bon Sol	☐ Picamoixons
☐ Colla Vella (Castells)	☐ Pisos de Clots
☐ El Fornàs	☐ Sant Josep Obrer
☐ Fontscaldes	☐ Santa Magdalena
☐ Fraternal / Albada / La Candela	☐ Santa Úrsula
☐ La Plana d'en Berga	☐ Vallvera / Passeig Estació / El Vilar
☐ La Xamarra	☐ Zona Centre (Abat Llorc / Passeig Caputxins / Carretera Montblanc
☐ Les Comarques	☐
☐ Mas Clariana	
☐ Masmolets	

17. Quina va ser la primera llengua que vas parlar a casa, quan eres petit?

☐ Català	☐ Castellà
☐ Català i castellà	☐

Estudi sociolingüístic als patis dels instituts públics de Valls

18. En el teu dia a dia, en quina mesura utilitzes les llengües següents, ja sigui amb familiars, amics, veïns, etc.?

	No el parlo mai	El parlo poc	El parlo ocasionalment	El parlo molt	El parlo sempre
Català	☐	☐	☐	☐	☐
Castellà	☐	☐	☐	☐	☐
Una altra llengua	☐	☐	☐	☐	☐

8.5. Secció 5. Ús del temps lliure

19. Ordena les activitats següents, començant per les que t'agraden més i acabant per les que t'agraden menys

☐ Veure la televisió	☐ Connectar-me a xarxes socials
☐ Navegar per internet	☐ Fer esport
☐ Xatejar amb els amics i amigues	☐ Llegir
☐ Jugar a videojocs	☐ Anar al teatre o altres espectacles

20. A quina edat vas tenir el teu primer telèfon mòbil?

.....

21. Ordena, de la que t'agrada més a la que t'agrada menys, les xarxes socials següents:

☐ TikTok	☐ Facebook
☐ Instagram	☐ Youtube
☐ Twitter	

8.6. Secció 6. TikTok

Tot seguit, et farem algunes preguntes sobre el Tik Tok

22. Fas servir TikTok?

- Sí
 No

23. Podries escriure al requadre següent quins són els perfils de TikTok que més segueixes?

Escriu els primers noms que et passin pel cap separats per una coma i posa'n com a màxim 3. Procura escriure amb exactitud el nom d'usuari del perfil.

.....
.....

24. Amb quina freqüència et connectes al TikTok?

- M'hi connecto molt poc
 M'hi connecto de tant en tant
 M'hi connecto bastant
 M'hi connecto molt sovint

8.7. Secció 7. Instagram

Tot seguit, et farem algunes preguntes sobre l'Instagram

25. Fas servir l'Instagram?

- Sí
 No

Estudi sociolingüístic als patis dels instituts públics de Valls

26. Podries escriure al requadre següent quins són els perfils d'Instagram que més segueixes?

Escriu els primers noms que et passin pel cap separats per una coma i posa'n com a màxim 3. Procura escriure amb exactitud el nom d'usuari del perfil.

.....
.....

27. Amb quina freqüència et connectes a l'Instagram?

- M'hi connecto molt poc M'hi connecto bastant
 M'hi connecto de tant en tant M'hi connecto molt sovint

8.8. Secció 8. Youtube

Tot seguit, et farem algunes preguntes sobre Youtube

28. Fas servir el Youtube?

- Sí
 No

29. Podries escriure al requadre següent quins són els perfils de Youtube que més segueixes?

Escriu els primers noms que et passin pel cap separats per una coma i posa'n com a màxim 3. Procura escriure amb exactitud el nom d'usuari del perfil.

.....
.....

8.10. Secció 10. Consum de televisió

Per acabar, et farem algunes preguntes sobre el consum de la televisió.

34. Generalment, mires la televisió?

- Sí
- No

35. Quan mires la televisió amb la teva família, qui sol decidir més els programes que es veuen?

- Més el meu pare o la meva mare
- Més jo o els meus germans/-es
-

36. Durant els dies de la setmana (excloent els caps de setmana), amb quina freqüència mires la televisió?

- Menys d'una hora al dia
- Entre una i dues hores al dia
- Entre dues i quatre hores al dia
- Més de cinc hores al dia
- No ho sé

37. I durant els caps de setmana i festius, amb quina freqüència mires la televisió?

- Menys d'una hora al dia
- Entre una i dues hores al dia
- Entre dues i quatre hores al dia
- Més de cinc hores al dia
- No ho sé

38. Amb qui sols veure la televisió habitualment?

- Sol
- Amb els meus germans, cosins o amics
- Amb els meus pares
- Amb altres familiars
- Amb altres persones

39. Pots seleccionar, d'entre tots els canals de televisió que hi ha a la llista, quins són els cinc canals que mires més?

☐ Antena 3	☐ DMAX	☐ NOVA
☐ ATRESERIES	☐ Energy	☐ Paramount Channel
☐ Barça TV	☐ Esport 3	☐ Super 3 / 33
☐ BEMADtv	☐ FDF	☐ Telecinco
☐ BOING	☐ GOL	☐ Teledeporte
☐ CLAN	☐ La 1	☐ Trece
☐ Cuatro	☐ La 2	☐ TV3
☐ Disney Channel	☐ La Sexta	☐ 3/24
☐ Divinity	☐ MEGA	☐ 8TV
☐ DKISS	☐ NEOX	☐ 24 horas

8.11. Secció 11. Consum en plataformes de streaming

Per acabar, et farem algunes preguntes sobre el consum de televisió.

40. Tens i/o utilitzes alguna d'aquestes plataformes de streaming per tal de mirar pel·lícules i series?

- Sí
- No

41. Quina és la teva plataforma de streaming preferida?

- Netflix
- HBO
- Amazon Prime
- Disney +
-

42. Durant els dies de la setmana (excloent els caps de setmana), amb quina freqüència mires aquestes plataformes de streaming

- Menys d'una hora al dia
- Entre una i dues hores al dia
- Entre dues i quatre hores al dia
- Més de cinc hores al dia
- No ho sé

43. I durant els caps de setmana i festius, amb quina freqüència mires aquestes plataformes de streaming

- Menys d'una hora al dia
- Entre una i dues hores al dia
- Entre dues i quatre hores al dia
- Més de cinc hores al dia
- No ho sé

8.12. Secció 12. Moltes gràcies!

44. Tens algun comentari a fer-nos respecte aquesta enquesta?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bibliografia

Bretxa, V. (2014). *El salt a secundària. Canvis en les tries lingüístiques i culturals dels preadolescents mataronins en la transició educativa*. Tesi doctoral. Barcelona: Universitat de Barcelona. En línia a: <<https://ja.cat/lctOH>> (consulta: 11/04/21).

Galindo, M. (2000). *Les llengües a l'hora del pati. Usos lingüístics en les converses dels infants de primària a Catalunya*. 2005. Barcelona: Universitat de Barcelona. En línia a <<https://ja.cat/1JAf1>> [consulta: 09/04/2021].

Galindo, M.; Vila, F. X. (2009). “Els factors explicatius dels usos lingüístics informals entre l’alumnat català: llengua inicial, xarxes socials, competència i llengua vehicular d’ensenyament”. *Noves, SL. Revista de Sociolingüística*. Hivern de 2019. En línia a <<https://ja.cat/1JEhB>> (consulta: 09/03/2021).

IDESCAT. (2010). *Enquesta demogràfica 2007: principals resultats*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Institut d’Estadística de Catalunya: Secretaria de Política Lingüística.

IDESCAT. (2019). *Enquesta d’usos lingüístics de la població*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Institut d’Estadística de Catalunya: Secretaria de Política Lingüística.

INE. (2016). *Atlas de distribución de renta de los hogares*. Instituto Nacional de Estadística. En línia a <<https://ja.cat/NcuRW>> (consulta: 09/03/2021).

lavob, William. (1981). *Sociolinguistic patterns*. Filadèlfia: University of Pennsylvania Press.

Messeguer, M.; Flors-Mas, A.; Vila, F. X. (2021). *Català, youtubers i instagramers. Un punt de partida per promoure l’ús de la llengua*. Barcelona: Biblioteca Tècnica de Política Lingüística. En línia a: <<https://ja.cat/TdSzK>> (consulta: 11/04/21).

Plataforma per la Llengua. (2019). “Amazon, el portal on trobes de tot... però no el català!”. *Plataforma per la Llengua*. 3 d'octubre. En línia a <<https://ja.cat/lja8v>> (consulta: 11/04/21).

Plataforma per la Llengua. (2019). *Estudi sociolingüístic als patis d'escoles i instituts en zones urbanes de Catalunya*. Barcelona. En línia a <<https://ja.cat/t1Sog>> (consulta: 09/04/2021).

Plataforma per la Llengua. (2020). “Disney+ discrimina el català”. *Plataforma per la Llengua*. 24 de març. En línia a <<https://ja.cat/JyDOT>> (consulta: 11/04/21).

Plataforma per la Llengua. (2020). *Informe sobre el català a Netflix*. Barcelona. En línia a <<https://ja.cat/bvDMQ>> (consulta: 11/04/21).

Tenorio, X. (2013). “Llengua inicial i llengua amb progenitors. Una mateixa realitat o dues variables diferents?”. *Treballs de Sociolingüística Catalana* 23. 407-426. En línia a <<https://ja.cat/yDPTO>> (consulta: 11/04/21).

Vila, F. X.; Vial, S. (2003). “Models lingüístics escolars i usos entre iguals: alguns resultats des de Catalunya”. Dins Perera, J. (ed.). *Plurilingüisme i educació: els reptes del segle XXI. Ensenyar llengües en la diversitat i per a la diversitat*. Barcelona: Institut de Ciències de l'Educació, Universitat de Barcelona. 207-226.

Yurramendi, Y.; Altuna O. (2009). “Zuzeneko behaketaz hizkuntzaerabilera neurtzeko metodologiaren eredu matematikoa”. *Soziolingüística Klusterra*.

PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA

L'ONG
del català

Plataforma per la Llengua
C/ Sant Honorat, 7. Principal 1a
08002 Barcelona
Tel.: 93 321 18 03
info@plataforma-llengua.cat
www.plataforma-llengua.cat